

**Informacja o charakterze jakościowym i ilościowym
dotycząca adekwatności kapitałowej
Banku Spółdzielczego w Chmielniku
według stanu na dzień 31.12.2016 r.**

Chmielnik, lipiec 2017 r.

Spis treści

WSTĘP	4
1. DANE OGÓLNE O BANKU	4
2. CELE I STRATEGIE W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM (art. 435 CRR).....	6
2.1. STRATEGIA I PROCESY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM (art. 435 1.A).....	6
RYZYZKO KREDYTOWE	8
RYZYZKO STOPY PROCENTOWEJ	10
RYZYZKO PŁYNNOŚCI	12
RYZYZKO OPERACYJNE	13
RYZYZKO BRAKU ZGODNOŚCI	15
RYZYZKO BIZNESOWE	16
RYZYZKO KAPITAŁOWE	17
2.2. STRUKTURA I ORGANIZACJA ZARZĄDZANIA RYZYKIEM, W TYM INFORMACJA NA TEMAT JEJ UPRAWNIENI I STATUTU LUB INNYCH ROZWIĄZAŃ W TM WZGLĘDZIE (art. 435.1.b)	17
2.3. SCHEMAT ORGANIZACYJNY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM W BANKU	18
2.4. ZAKRES I CHARAKTER SYSTEMÓW RAPORTOWANIA I POMIARU RYZYKA (art. 435 1.c)	20
2.5. STRATEGIA W ZAKRESIE ZABEZPIECZENIA I OGRANICZENIA RYZYKA (art. 435 1.d).....	20
2.6. OŚWIADCZENIE NA TEMAT ADEKWATNOŚCI USTALEŃ DOTYCZĄCYCH ZARZĄDZANIA RYZYKIEM (art. 435.1.e).....	21
2.7. OŚWIADCZENIE NA TEMAT RYZYKA (art. 435.1.f).....	21
2.8. INFORMACJA W ZAKRESIE ZASAD ZARZĄDZANIA (art. 435 ust. 2)	21
3. ZAKRES STOSOWANIA (art.436 CRR)	22
4. FUNDUSZE WŁASNE (art.437 CRR).....	22
5. WYMOGI KAPITAŁOWE I ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA (art. 438 CRR).....	24
5.1. MINIMALNE WYMOGI KAPITAŁOWE – FILAR I NUK	26
RYZYZKO KREDYTOWE	26
RYZYZKO OPERACYJNE.....	27
5.2. WEWNĘTRZNY WYMÓG KAPITAŁOWY	28
RYZYZKO KREDYTOWE	28
RYZYZKO OPERACYJNE.....	29
5.3. WYMOGI KAPITAŁOWE RYZYK ZIDENTYFIKOWANYCH JAKO ISTOTNE:	29
RYZYZKO STOPY PROCENTOWEJ.....	29
RYZYZKO PŁYNNOŚCI	30
RYZYZKO KONCENTRACJI ZAANGAŻOWAŃ	30
RYZYZKO KONCENTRACJI KAPITAŁOWEJ	31
RYZYZKO WYNIKU FINANSOWEGO.....	32
TESTY WARUNKÓW SKRAJNYCH.....	32
6. EKSPozyCJA NA RYZYKO KREDYTOWE KONTRAHENTA (art. 439 CRR).....	33
7. BUFORY KAPITAŁOWE (art.440 CRR)	33
8. WSKAŹNIKI GLOBALNEGO ZNACZENIA SYSTEMOWEGO (art. 441 CRR)	34
9. KOREKTY Z TYTUŁU RYZYKA KREDYTOWEGO (art. 442 CRR)	34
9.1. STOSOWANE W RACHUNKOWOSCI DEFINICJE POZYCJI PRZETERMINOWANYCH I O UTRACONEJ JAKOŚCI (art. 442 a)	34
9.2. OPIS STRATEGII PRZYJĘTYCH W CELU OKREŚLENIA KOREKT Z TYTUŁU SZCZEGÓLNEGO I OGÓLNEGO RYZYZKA KREDYTOWEGO (art. 442 b)	35
9.3. CAŁKOWITA KWOTA EKSPozyCJI PO ROZLICZENIU RÓWNOWAŻĄCYCH SIĘ TRANSAKCJI I BEZ UWZGLĘDNIENIA SKUTKÓW OGRANICZENIA RYZYKA KREDYTOWEGO, A TAKŻE ŚREDNIA KWOTA EKSPozyCJI W DANYM OKRESIE Z PODZIAŁEM NA RÓŻNE KATEGORIE EKSPozyCJI (ART.442 C).	37
9.4. ROZKŁAD GEOGRAFICZNY EKSPozyCJI W PODZIALE NA OBSZARY WAŻNE POD WZGLĘDEM ISTOTNYCH KATEGORII EKSPozyCJI WRAZ Z DODATKOWYMI SZCZEGÓLOWYMI PODZIAŁAMI W STOSOWNYCH PRZYPADKACH (ART. 442 D).....	39
9.5. ROZKŁAD EKSPozyCJI W ZALEŻNOŚCI OD BRANŻY LUB TYPU KONTRAHENTA Z PODZIAŁEM NA KATEGORIE EKSPozyCJI, W TYM OKREŚLENIE EKSPozyCJI WOBEC MŚP, WRAZ Z DODATKOWYMI SZCZEGÓLOWYMI PODZIAŁAMI W STOSOWNYCH PRZYPADKACH (ART. 442 E).....	39
9.6. ZESTAWIENIE REZYDUALNYCH TERMINÓW ZAPADALNOŚCI DLA WSZYSTKICH EKSPozyCJI Z PODZIAŁEM NA KATEGORIĘ EKSPozyCJI WRAZ Z DODATKOWYMI SZCZEGÓLOWYMI PODZIAŁAMI W STOSOWNYCH PRZYPADKACH (ART. 442 F).....	41

9.7 PODZIAŁ NA ISTOTNE BRANŻE LUB TYPY KONTRAHENTA (ART. 442 G)	42
9.8 UZGODNIENIE ZMIAN KOREKTY O SZCZEGÓLNE I OGÓLNE RYZYKO KREDYTOWE DLA EKSPozyCJI O UTRACONEJ WARTOŚCI (ART. 442 I).....	43
10. AKTYWA WOLNE OD OBCIĄŻEŃ (art. 443 CRR)	43
11. KORZYSTANIE Z ECAI (art. 444 CRR)	43
12. EKSPozyCJA NA RYZYKO RYNKOWE (art. 445 CRR).....	43
13. EKSPozyCJA NA RYZYKO OPERACYJNE (art. 446 CRR).....	43
14. EKSPozyCJE W PAPIERACH KAPITAŁOWYCH NIEUWZGLĘDNIONYCH W PORTFELU HANDLOWYM (art. 447 CRR)	44
15. EKSPozyCJA NA RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ PRZYPISANE POZYCJOM NIEUWZGLĘDNIONYM W PORTFELU HANDLOWYM (Art. 448 CRR).....	44
15.1 CHARAKTER RYZYKA STOPY PROCENTOWEJ I ZASADNICZE ZAŁOŻENIA ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ POMIARÓW RYZYKA STOPY PROCENTOWEJ (ART. 448 A)	44
15.2 WAHANIA W ZAKRESIE ZYSKU, WARTOŚCI GOSPODARCZEJ LUB INNEGO WSKAŹNIKA UŻYWANEGO DO OCENY SKUTKÓW SZOKOWYCH ZMIAN (WZROSTÓW LUB SPADKÓW) STÓP PROCENTOWYCH (ART. 448 B).....	46
16. EKSPozyCJA NA POZYCJE SEKURTYZACYJNE (Art. 449 CRR).....	46
17. POLITYKA W ZAKRESIE WYNAGRODZEŃ (art.450 CRR)	47
18. DŹWIGNIA FINANSOWA (art.451 CRR)	48
19. WYMOGI INFORMACYJNE (art. 111a ust. 4 ustawy Prawo bankowe).....	48
19.1 OPIS SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ.....	48
20. INFORMACJA O WYNIKACH OCENY ADEKWATNOŚCI ZAKRESU OGŁASZANYCH INFORMACJI DO SKALI I PROFILU RYZYKA BANKU	50

WSTĘP

Informacja o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczy adekwatności kapitałowej Banku Spółdzielczego w Chmielniku. Treści zawarte w niniejszej *Informacji* dotyczą roku obrotowego zakończonego dnia 31 grudnia 2016 r.

Niniejszy dokument stanowi realizację postanowień:

- Art.111a Ustawy Prawo bankowe (Dz.U. z 1997 r.Nr 140, poz.939 z późniejszymi zmianami),
- Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 575/2013 w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego Rozporządzenie (UE) Nr 648/2012 (zwanego dalej rozporządzeniem CRR),
- Uchwały Nr 385/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu,
- Zasad Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych, wydanych uchwałą nr 218/2014 KNF (§ 31),
- Polityki informacyjnej Banku Spółdzielczego w Chmielniku w zakresie adekwatności kapitałowej, która określa szczegółowe informacje o zakresie ujawnianych informacji w zakresie adekwatności kapitałowej, sposobie ich weryfikacji oraz publikacji.

W niniejszej informacji zawarto dane dotyczące adekwatności kapitałowej o których mowa w ww. regulacjach.

Bank nie jest podmiotem dominującym ani podmiotem zależnym, a informacje ogłaszane są na poziomie indywidualnym.

Uzupełnieniem ujawnionych informacji zawartych w niniejszym dokumencie są dane zawarte w:

1. Informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego za 2016 r.
2. Sprawozdaniu Zarządu z działalności Banku za 2016 r.

1. DANE OGÓLNE O BANKU

1. Bank Spółdzielczy w Chmielniku zarejestrowany jest w Sądzie Rejonowym w Kielcach, X Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod Nr KRS 0000094570. Posiada numer statystyczny REGON o Nr 000497360 i NIP 655-00-12-075.
2. Bank Spółdzielczy w Chmielniku jest Bankiem uniwersalnym, o wyłącznie polskim kapitale, działającym jako spółdzielnia, prowadzącym działalność bankową na terenie województwa świętokrzyskiego poprzez Centralę znajdującą się w Chmielniku przy ul. 1-go Maja 27 i Punkt Kasowy w Pierzchnicy przy ul. 13-go Stycznia 6. Działalność operacyjna prowadzona jest również za pośrednictwem bankowości internetowej.
3. Bank Spółdzielczy w Chmielniku na podstawie i zasadach określonych w art. 4 i art. 16 Ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych zrzeszony jest z Bankiem Polskiej Spółdzielczości S.A. z siedzibą w Warszawie przy ul. Grzybowskiej 81.
4. Bank Spółdzielczy w Chmielniku od dnia 1.01.2016 r. przystąpił do Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, która stanowi jednostkę zarządzającą Systemem Ochrony w rozumieniu przepisów Rozdziału 3a Ustawy z dnia 7 grudnia 2000 roku o funkcjonowaniu banków spółdzielczych ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (IPS).
5. Bank Spółdzielczy w Chmielniku działa w oparciu o Statut, przyjęty Uchwałą Zebrania Przedstawicieli w 2006 roku z późn. zm.
6. Bank Spółdzielczy w Chmielniku zarejestrowany jest w Świętokrzyskim Urzędzie Skarbowym w

Kielcach.

7. Bank Spółdzielczy w Chmielniku jest samodzielna, samofinansująca się jednostką organizacyjną posiadającą osobowość prawną działającą na podstawie:
 - Ustawy z dnia 29.08.1997 r. – Prawo bankowe – tekst jednolity: Dz.U. z 2002 r. Nr 72, poz 665 z późn. zm.;
 - Ustawy z dnia 07.12.2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających – Dz.U. z 2000 r. Nr 119, poz. 1252 z późn. zm.;
 - Ustawy z dnia 16.09.1982 r. – Prawo spółdzielcze – tekst jednolity: Dz.U. z 2003 r. Nr 188, poz 1848 z późn. zm.;
 - Ustawy z dnia 14.12.1994 roku o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym (Dz.U. nr 84 z 2009 r. poz. 711 z późn. zmianami);
 - Statutu Banku Spółdzielczego w Chmielniku.
8. Bank Spółdzielczy w Chmielniku swoją działalność prowadzi na rzecz osób fizycznych, osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej, o ile posiadają zdolność prawną.
9. Bank Spółdzielczy w Chmielniku stosuje Polskie Standardy Rachunkowości, wszelkie dodatkowe informacje podlegające ujawnieniu w myśl międzynarodowych standardów rachunkowości nie dotyczą Banku.
10. Przedstawione w niniejszej Informacji dane sporządzone zostały według stanu na 31.12.2016 r. i zawierają m.in. informacje dotyczące:
 - zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka,
 - funduszy własnych – uznanego kapitału Banku,
 - aktywów ważonych ryzykiem,
 - adekwatności kapitałowej,
 - polityki w zakresie wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka.
11. Informacja o charakterze ilościowym i jakościowym dotyczące adekwatności kapitałowej Bank udostępnia osobom zewnętrznym, w szczególności klientom oraz uczestnikom rynku finansowego z częstotliwością roczną w terminie pokrywającym się z terminem publikacji sprawozdań finansowych. Zebranie Przedstawicieli, na którym zatwierdzono roczne sprawozdanie finansowe odbyło się 26 czerwca 2017r.
12. Bank w ramach niniejszej Informacji nie odstąpił od ujawnienia jakichkolwiek informacji, które uznałby za nieistotne, zastrzeżone lub poufne.
13. Informacje ujęte w niniejszym dokumencie prezentowane są za okres od 01.01.2016r. do 31.12.2016r. (wg stanu na koniec 2016r.).

DZIAŁALNOŚĆ ZRZESZENIOWA

1. Bank Spółdzielczy w Chmielniku funkcjonuje w ramach Zrzeszenia BPS i Systemu Ochrony BPS.
2. Bank jest akcjonariuszem Banku Polskiej Spółdzielczości S.A w Warszawie. Współpraca pomiędzy Bankiem Spółdzielczym w Chmielniku a Bankiem BPS S.A odbywa się w ramach zawartej Umowy Zrzeszenia z dnia 25.03.2002 roku. Poza tym Bank zawarł szereg innych umów z BPS S.A regulujących wykonywanie czynności związanych z prowadzoną działalnością.
3. Bank 31.12.2015 roku podpisał umowę o przystąpieniu z dniem 1.01.2016 roku do Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS (IPS). Celem systemu jest zapewnienie płynności i wypłacalności każdego jego uczestnika. Przedmiotem działalności Systemu Ochrony Zrzeszenia jest realizowanie audytu wewnętrznego wobec członków oraz monitorowanie, szacowanie i kontrola ryzyka działalności członków Spółdzielni.

2. CELE I STRATEGIE W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM (art. 435 CRR)

2.1. STRATEGIA I PROCESY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM (art. 435 1.A)

Zarząd Banku oświadcza, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu działalności i strategii Banku.

Zarządzanie ryzykiem odbywa się zgodnie ze Strategią zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Chmielniku, opracowaną przez Zarząd Banku i zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą. Strategia jest zgodna z założeniami Strategii rozwoju Banku i podlega corocznemu przeglądowi zarządczemu i weryfikacji.

Głównym celem w zarządzaniu ryzykiem jest rozwijanie bezpiecznej działalności Banku poprzez identyfikację wszystkich istotnych czynników ryzyka oraz utrzymanie ryzyka na akceptowalnym przez Bank poziomie, dostosowanym do działalności Banku, a w szczególności adekwatnym do posiadanych kapitałów własnych.

Strategia zarządzania ryzykami zawiera cele definiujące apetyt na ryzyko Banku, rozumiany jako maksymalny, akceptowalny poziom ryzyka, jaki Bank może ponosić. Cele definiujące apetyt na ryzyko mają charakter wskaźników ilościowych, w tym limitów wewnętrznych, a także założeń dotyczących zasad zarządzania ryzykiem o charakterze jakościowym.

Strategia zarządzania ryzykiem zapewnia bezpieczeństwo funkcjonowania Banku poprzez:

- określenie celów i zakresów zarządzania ryzykiem,
- organizację systemu zarządzania ryzykiem ze szczególnym podziałem kompetencji pomiędzy organami Banku biorącymi udział w procesie zarządzania ryzykiem,
- wprowadzenie systemu limitów wewnętrznych, na które składają się limity wewnętrzne w zakresie poszczególnych rodzajów ryzyka oraz limity wewnętrzne w zakresie adekwatności kapitałowej,
- objęcie wewnętrznym system sprawozdawczości zarządczej obszarów działalności Banku związanych z zarządzaniem ryzykiem oraz adekwatności kapitałowej,
- funkcjonowanie systemu kontroli wewnętrznej w zakresie zarządzania ryzykiem.

Zarządzanie ryzykiem w Banku jest procesem zintegrowanym i odbywa się w oparciu o wymogi nadzorcze oraz wewnętrzne regulacje.

Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy:

- 1) Dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu;
- 2) Stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki;
- 3) Monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka,
- 4) Szacowanie wymogów kapitałowych na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka,
- 5) Analiza pokrycia wymogów kapitałowych funduszami własnymi;
- 6) Uwzględnianie efektów pomiaru ryzyka w metodach szacowania wymogów kapitałowych;
- 7) Agregacja procesów szacowania wymogów kapitałowych z procesami zarządzania ryzykiem w Banku;
- 8) Raportowanie wyników oceny ryzyka oraz adekwatności kapitałowej Zarządowi oraz w sposób syntetyczny Radzie Nadzorczej Banku;
- 9) Audyt skuteczności zarządzania ryzykiem w Banku;
- 10) Wykorzystywanie przez Zarząd oraz Radę nadzorczą wyników kontroli wewnętrznej i audytu do bieżącego zarządzania oraz nadzoru nad zarządzaniem Bankiem;

Na proces zarządzania ryzykiem bankowym składają się następujące czynności:

- 1) identyfikacja ryzyka polegająca na określeniu źródeł ryzyka, zarówno aktualnych, jak i potencjalnych, które wynikają z bieżącej i planowanej działalności Banku,

- 2) pomiar ryzyka,
- 3) zarządzanie ryzykiem poprzez podejmowanie decyzji dotyczących akceptowanego poziomu ryzyka, planowanie działań, tworzenie procedur i narzędzi wspomagających,
- 4) monitorowanie ryzyka poprzez stały nadzór nad kształtowaniem się jego poziomu w oparciu o przyjęte metody pomiaru ryzyka,
- 5) raportowanie ryzyka zawierające informacje dla kierownictwa Banku o skali narażenia na ryzyko i podjętych działaniach,
- 6) stosowanie mechanizmów kontrolujących i ograniczających ryzyko – zidentyfikowany, zmierzony / oszacowany poziom ryzyka – polega na przyjmowaniu regulacji wewnętrznych, określeniu poziomu tolerancji na ryzyko, ustalaniu wysokości limitów i wartości progowych, wydawaniu zaleceń, podejmowaniu decyzji o wykorzystaniu narzędzi wspierających zarządzanie ryzykiem.

Powyższe elementy systemu zarządzania są wdrażane w Banku na podstawie pisemnych strategii, polityk i zasad dotyczących identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka zatwierdzanych przez odpowiednie organy statutowe Banku.

W stosunku do ryzyk objętych szczególnym nadzorem opracowane zostały metody ich pomiaru oraz opracowany system raportowania.

Zgodnie ze Strategią zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka jako istotne w Banku Spółdzielczym w Chmielniku zidentyfikowano następujące rodzaje ryzyka:

- 1) ryzyko kredytowe (w tym ryzyko koncentracji),
- 2) ryzyko płynności,
- 3) ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej,
- 4) ryzyko operacyjne (w tym ryzyko braku zgodności),
- 5) ryzyko kapitałowe,
- 6) ryzyko biznesowe, przejawiające się w obszarach:
 - ryzyka strategicznego,
 - ryzyka wyniku finansowego.

Szczegółowy opis procedur w zakresie zarządzania istotnymi ryzykami w Banku zawierają poszczególne Instrukcje, weryfikowane na bieżąco, nie rzadziej niż raz w roku, przyjęte Uchwałą Zarządu i zatwierdzone przez Radę Nadzorczą.

W ramach Strategii działania oraz zarządzania ryzykiem Bank określił apetyt na ryzyko (dopuszczalny poziom ryzyka) poprzez wyznaczenie limitów wewnętrznych dla poszczególnych rodzajów ryzyka.

W celu kontroli ryzyka Bank monitoruje stopień realizacji limitów w ramach wewnętrznego systemu sprawozdawczości zarządczej. Informacje dotyczące ryzyka i adekwatności kapitałowej sporządzane są dla Zarządu przez odpowiednie stanowiska zgodnie z opracowaną i zatwierdzoną przez Zarząd Banku Instrukcją sporządzania informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym w Chmielniku. Rada Nadzorcza otrzymuje syntetyczne informacje dotyczące działalności i ryzyka w prowadzonej działalności. System informacji zarządczej objęty jest kontrolą w ramach audytu wewnętrznego.

Informacje zawarte w art. 435 ust.1 pkt a-d Rozporządzenia CRR tj. strategii i procesów zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, struktury i organizacji odpowiedniej funkcji zarządzania ryzykiem, w tym informacji na temat jej uprawnień i statutu lub innych odpowiednich rozwiązań w tym względzie, zakresu i charakteru systemów raportowania i pomiaru ryzyka, strategii i procesów monitorowania stałej skuteczności instrumentów zabezpieczających i czynników łagodzących ryzyko regulują następujące dokumenty:

- 1) Statut Banku Spółdzielczego w Chmielniku,
- 2) Strategia rozwoju Banku Spółdzielczego w Chmielniku opracowanej na lata 2013 -2017,
- 3) Strategia zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku Spółdzielczym w Chmielniku,

- 4) Regulamin organizacyjny Banku Spółdzielczego w Chmielniku,
- 5) Polityka zarządzania ryzykiem kredytowym z uwzględnieniem ryzyka koncentracji oraz ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych w Banku Spółdzielczym w Chmielniku,
- 6) Polityka zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych finansujących nieruchomości oraz zabezpieczonych hipotecznie w banku Spółdzielczym w Chmielniku,
- 7) Polityka zarządzania ryzykiem płynności w Banku Spółdzielczym w Chmielniku,
- 8) Polityka zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Banku Spółdzielczym w Chmielniku,
- 9) Polityka zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku Spółdzielczym w Chmielniku,
- 10) Polityka zarządzania zgodnością oraz ryzykiem braku zgodności w Banku Spółdzielczym w Chmielniku,
- 11) Polityka zarządzania sytuacją ekonomiczno-finansową oraz ryzykiem wyniku finansowego w Banku Spółdzielczym w Chmielniku,
- 12) Polityka zarządzania ryzykiem biznesowym w Banku Spółdzielczym w Chmielniku,
- 13) Polityka zarządzania kapitałem w Banku Spółdzielczego w Chmielniku,
- 14) Zasady identyfikacji, pomiaru i monitorowania ryzyka kredytowego z uwzględnieniem ryzyka koncentracji oraz ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych w Banku Spółdzielczym w Chmielniku,
- 15) Zasady zarządzania ryzykiem płynności w Banku Spółdzielczym w Chmielniku,
- 16) Zasady zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Banku Spółdzielczym w Chmielniku,
- 17) Instrukcja zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku Spółdzielczym w Chmielniku,
- 18) Zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku Spółdzielczym w Chmielniku,
- 19) Polityka bezpieczeństwa informacji w Banku Spółdzielczym w Chmielniku,
- 20) Instrukcja oceny adekwatności kapitałowej w Banku Spółdzielczym w Chmielniku,
- 21) Instrukcja sporządzania i monitorowania planu ekonomiczno-finansowego,
- 22) Instrukcja sporządzania informacji zarządczej, zgodnie z którą poszczególne rodzaje ryzyka raportowane są Zarządowi i Radzie Nadzorczej,
- 23) Procedura tworzenia i monitorowania strategii oraz rocznych planów operacyjnych w Banku Spółdzielczym w Chmielniku,
- 24) Wewnętrzne uregulowania dotyczące bezpieczeństwa systemów informatycznych i ochrony danych osobowych.

RYZYKO KREDYTOWE

Ryzyko kredytowe związane jest z możliwością poniesienia straty finansowej spowodowanej brakiem zdolności klienta do obsługi długu albo odmową wypełnienia zobowiązań wynikających z umowy wobec Banku. Ryzyko kredytowe dotyczy wszystkich aktywów bilansowych do których bank ma tytuł prawny oraz pozycji pozabilansowych. Obejmuje ono działalność kredytową oraz działalność na rynku międzybankowym – lokaty międzybankowe.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym jest utrzymywanie stabilnego i zrównoważonego pod względem jakości i ilości portfela kredytowego, równocześnie cechującego się dochodowością oraz bezpieczeństwem rozumianym jako minimalizacja wystąpienia ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości.

Proces zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku przebiega w następujących etapach:

1. identyfikacja czynników ryzyka kredytowego,
2. ocena oraz ustalenie dopuszczalnych norm ryzyka (limity),
3. monitorowanie, pomiar i raportowanie ryzyka,
4. wdrażanie technik redukcji ryzyka,
5. zarządzanie ryzykiem rezydującym (w tym analiza ryzyka ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie),
6. testy warunków skrajnych,
7. kontrola zarządzania ryzykiem kredytowym.

Bank zarządza ryzykiem kredytowym zarówno w stosunku do pojedynczej transakcji jak i ryzyka portfela kredytowego.

Bank zarządza ryzykiem kredytowym w odniesieniu do pojedynczego kredytu poprzez:

1. badanie wiarygodności i zdolności kredytowej przed udzieleniem kredytu,
2. prawidłowe zabezpieczenie zwrotności ekspozycji kredytowych zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku, gwarantujące zwrotność kredytu,
3. bieżący monitoring zabezpieczeń kredytowych,
4. dokonywanie okresowych przeglądów ekspozycji kredytowych oraz tworzenie rezerw celowych,
5. prawidłowe prowadzenie windykacji i nadzoru nad trudnymi kredytami,
6. kontrolę działalności kredytowej.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu do łącznego zaangażowania kredytowego Banku przeprowadzane jest za pomocą:

1. dywersyfikacji ryzyka – limity koncentracji,
2. analizy skuteczności przyjmowanych zabezpieczeń ekspozycji kredytowych,
3. analizy struktury portfela kredytowego,
4. monitorowania ekspozycji zagrożonych, ich struktury, czynników ryzyka,
5. przedsięwzięć organizacyjno-kadrowych polegających w szczególności na:
 - a) organizacji bezpiecznych systemów podejmowania decyzji kredytowych,
 - b) prawidłowym przepływie informacji,
 - c) odpowiednim doborze i szkoleniu kadr,
 - d) nadzorze nad działalnością kredytową.

Wszystkie decyzje obciążone ryzykiem kredytowym podejmowane są zgodnie z „Regulaminem podejmowania decyzji kredytowych”. Ryzyko kredytowe jako najistotniejszy rodzaj ryzyka podlega Prezesowi Zarządu Banku.

W Banku stosowane są techniki ograniczania ryzyka kredytowego (możliwe do zastosowania metody ograniczania skutków ryzyka kredytowego) tj.:

1. pomniejszenie podstawy tworzenia rezerw celowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16.12.2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków – Dz.U. z 2008 r., Nr 235, poz. 1589;
2. pomniejszanie wag ryzyka przypisanych ekspozycjom kredytowym zabezpieczonym hipotecznie na nieruchomości mieszkalnej w rachunku wymogów kapitałowych zgodnie z zapisami Rozporządzenia 575/2013 UE z dnia 26 czerwca 2013 r.
3. techniki redukcji ryzyka kredytowego na podstawie Załącznika Nr 17 do Uchwały KNF w sprawie adekwatności kapitałowej;

Na dzień 31.12.2016 r. Bank w/w technik redukcji ryzyka kredytowego nie stosował.

W celu zabezpieczenia ryzyka kredytowego, Bank przyjmuje różne formy zabezpieczenia ekspozycji kredytowych zgodnie z obowiązującą w Banku „Instrukcją prawnych form zabezpieczenia wiarygodności”. Określa ona obowiązujące formy, zasady i tryb przyjmowania prawnych zabezpieczeń kredytów oraz innych usług obciążonych ryzykiem kredytowym ze wskazaniem zabezpieczeń, które Bank może uwzględnić w kalkulacji wymogu kapitałowego oraz pomniejszania podstawy naliczenia rezerwy celowej.

Bank preferuje zabezpieczenia zwrotności kredytów, które pozwalają na skuteczną egzekucję należności w przypadku braku spłaty kredytów.

Główne rodzaje zabezpieczeń przyjmowanych przez Bank to:

- 1) hipoteka na nieruchomościach mieszkalnych i pozostałych,
- 2) poręczenie osób trzecich wg prawa cywilnego i wekslowego,
- 3) weksel własny.

Przyjęte zabezpieczenie ma na celu zapewnienie Bankowi zwrotu udzielonego kredytu, wraz z odsetkami, prowizjami i innymi kosztami Banku, lub wykonania innego zobowiązania pieniężnego wobec Banku, w razie gdyby klient nie wywiązał się w terminie z warunków umowy. W celu ograniczenia ryzyka Bank przyjmuje jedno lub kilka zabezpieczeń jednocześnie. Rodzaj przyjmowanego przez Bank zabezpieczenia uzależniony jest od oceny zdolności kredytowej wnioskodawcy, a także rozmiarów i okresu współpracy wnioskodawcy z Bankiem. Zakłada się, że przyjmowane zabezpieczenia powinny spełniać kryteria płynności, wartości oraz dostępu i możliwości ich kontroli.

Bank Spółdzielczy w Chmielniku zarządza ryzykiem koncentracji kredytowej w odniesieniu do:

1. zaangażowań wobec pojedynczych klientów oraz grup klientów powiązanych kapitałowo i organizacyjnie,
2. zaangażowań wobec grup klientów lub portfeli kredytowych obciążonych tym samym czynnikiem ryzyka.

W szczególności Bank monitoruje portfel kredytowy w ujęciu:

1. branż gospodarki,
2. prawnych form zabezpieczeń.

Bank Spółdzielczy w Chmielniku zarządza ryzykiem ekspozycji kredytowych finansujących nieruchomości oraz zabezpieczonych hipotecznie. Zarządzanie to obejmuje następujące elementy:

1. analizę skuteczności zabezpieczeń, z uwzględnieniem hipoteki na nieruchomości w ramach zarządzania ryzykiem rezydualnym;
2. ustalenie i monitorowanie wewnętrznych limitów zaangażowania w ekspozycje kredytowe związane z finansowaniem nieruchomości oraz zabezpieczonych hipotecznie;
3. monitoring ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń oraz rynkowych cen nieruchomości zgodnie z właściwymi procedurami obowiązującymi w Banku w zakresie monitoringu ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń oraz klasyfikacji i tworzenia rezerw celowych;
4. ocenę wpływu spadku rynkowych stóp procentowych na ryzyko kredytowe, w oparciu o zapisy Zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej;
5. analizę struktury długoterminowych aktywów i pasywów banku, zgodnie z Zasadami zarządzania ryzykiem płynności;
6. ocenę wpływu spadku cen nieruchomości na poziom ryzyka w Banku;
7. wyznaczanie i monitorowanie wskaźnika LtV;
8. prezentowanie wyników analiz Kierownictwu Banku.

Bank monitoruje zmiany zachodzące na rynku nieruchomości oraz weryfikuje wartość rynkową nieruchomości, stanowiących zabezpieczenie ekspozycji kredytowych. Weryfikacja i monitoring prowadzone są na podstawie dokumentów przedkładanych przez kredytobiorcę oraz informacji i danych gromadzonych bezpośrednio przez pracowników Banku.

Raportowanie na temat ryzyka łącznego portfela kredytowego odbywa się w ramach systemu informacji zarządczej, w cyklach miesięcznych dla Zarządu i w cyklach kwartalnych dla Rady Nadzorczej. Proces zarządzania ryzykiem kredytowym podlega badaniu i ocenie w ramach systemu kontroli wewnętrznej.

RYZIKO STOPY PROCENTOWEJ

Ryzyko stopy procentowej jest to ryzyko wynikające z narażenia aktualnego i przyszłego wyniku finansowego Banku oraz posiadanych kapitałów (funduszy) na niekorzystny wpływ zmian niezależnych od Banku rynkowych stóp procentowych.

Strategicznym celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest utrzymanie relacji przychodów i kosztów odsetkowych w granicach nie zagrażających bezpieczeństwu Banku i akceptowanych przez Radę Nadzorczą.

Obowiązkiem Banku związanym z zarządzaniem stopą procentową jest codzienna działalność operacyjna oraz kształtowanie polityki stóp procentowych.

Bank jako istotne rozpatruje dwa podstawowe ryzyka stopy procentowej:

- ryzyko przeszacowania – ryzyko niedopasowania terminów zmian oprocentowania aktywów odsetkowych i pasywów odsetkowych,
- ryzyko bazowe – ryzyko wynikające z niedoskonałego powiązania (korelacji) stawek bazowych (rynkowych i podstawowych NBP), w oparciu o które wyznaczone jest oprocentowanie produktów generujących przychody.

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej opera się na:

1. analizie obecnego oraz prognozowanego kształtowania się stóp procentowych na rynku międzybankowym,
2. analizie narażenia Banku na ryzyko stopy procentowej oraz analizach oprocentowania produktów Banku,
3. prognozach kształtowania się przyszłego wyniku finansowego,
4. dostępności produktów aktywnych i pasywnych,
5. przestrzegania ustalonych limitów,
6. realizowaniu celów przyjętych w Strategii Banku.

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej odbywa się poprzez:

1. kształtowanie oprocentowania aktywów i pasywów,
2. wydłużenie aktywów bądź pasywów poprzez szersze zastosowanie instrumentów o stałej stopie procentowej,
3. skracanie aktywów bądź pasywów poprzez zwiększanie instrumentów o zmiennej stopie procentowej,
4. zmianę długości zapadalności aktywów o oprocentowaniu stałym,
5. zwiększenie liczby umów z klauzulą możliwej zmiany oprocentowania,
6. zmniejszenie lub zwiększenie zaangażowania w aktywach mniej wrażliwych na zmiany stóp procentowych,
7. zmianę strategii kredytowej.

Podstawowe wskaźniki charakteryzujące poziom (profil) ryzyka stopy procentowej Bank określa w założeniach do planu ekonomiczno-finansowego.

Bank w oparciu o dokonywane testy warunków skrajnych przeprowadza symulację wyniku finansowego w przyszłości.

Do pomiaru ryzyka stopy procentowej Bank stosuje metodę luki niedopasowania dla pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych, metodę badania elastyczności stóp procentowych oraz testy warunków skrajnych.

W procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej uczestniczą:

- Rada Nadzorcza – akceptuje poziom (profil) oraz apetyt na ryzyko stopy procentowej,
- Zarząd Banku odpowiedzialny za zarządzanie ryzykiem stopy procentowej,
- Samodzielne stanowisko zarządzania ryzykami i analiz – odpowiada za monitorowanie, raportowanie limitów ryzyka stopy procentowej, identyfikację potrzebnych zmian w procedurach, sporządzanie informacji oceniające poziom ryzyka dla Zarządu i Rady Nadzorczej.

- Audyt wewnętrzny prowadzony przez Departament Audytu Banku Zrzeszającego – oceniający efektywność i skuteczność stosowanych rozwiązań w zakresie identyfikacji, pomiaru i zarządzania ryzykiem.

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej odbywa się w Banku m.in. poprzez system limitów. Monitorowanie oraz raportowanie limitów wewnętrznych odbywa się w cyklach miesięcznych, zgodnie z systemem informacji zarządczej. Wysokość limitów jest systematycznie weryfikowana i zatwierdzana na poziomie dostosowanym do akceptowalnego poziomu ryzyka.

Analiza pomiaru ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej metodą luki niedopasowania terminów przeszacowania, dokonana na podstawie bilansu Banku według stanu na dzień 31.12.2016 r. wykazała, iż nadwyżka aktywów nad pasywami oprocentowanymi wynosi 5 259 tys. zł. co daje wskaźnik relacji aktywów do pasywów na poziomie 109,3%. W aktywach oprocentowanych aktywa o stopach zmiennych stanowią 45,7%, w pasywach środki o stopach zmiennych stanowią 99,1%. W strukturze aktywów oprocentowanych 84,9% stanowią aktywa oprocentowane w oparciu o stawki WIBID/WIBOR, w pasywach oprocentowanych 100 % pasywów oprocentowanych w oparciu o stopę Banku.

RYZIKO PŁYNNOŚCI

Ryzyko płynności związane jest z brakiem możliwości terminowego wywiązywania się z zobowiązań w wyniku braku płynnych środków, a w konsekwencji poniesieniem dodatkowych kosztów, związanych z koniecznością zaciągnięcia zobowiązań lub sprzedażą aktywów na niekorzystnych warunkach.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem płynności jest zapobieganie wystąpieniu sytuacji kryzysowej poprzez utrzymywanie odpowiedniej struktury aktywów i pasywów, mające na celu osiągnięcie założonej rentowności stałego i rosnącego wyniku finansowego oraz zapewnienie zdolności do terminowego wywiązywania się z bieżących i przyszłych zobowiązań.

Polityka zarządzania płynnością odzwierciedla specyfikę Banku oraz jego konkretne cele:

- a) zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty,
- b) zapewnienie utrzymania płynności bieżącej, krótkoterminowej, średnioterminowej oraz długoterminowej dostosowanej do rozmiarów i rodzaju działalności, w sposób zapewniający wykonanie wszystkich zobowiązań pieniężnych zgodnie z terminami ich wymagalności, oraz zapewniający wypełnienie nadzorczych miar płynności,
- c) optymalizację realizowanego dochodu przy równoczesnym zachowaniu pełnego bezpieczeństwa płynności,
- d) zapobieganie sytuacjom kryzysowym (zachwianiu płynności).

Bank może regulować swoją płynność płatniczą poprzez wykorzystywanie szeregu instrumentów oferowanych przez Bank Zrzeszający. Po stronie aktywnej są to przede wszystkim rachunki bieżące i lokaty terminowe, które charakteryzują się wysoką płynnością. Po stronie pasywnej jest to kredyt w rachunku bieżącym oraz inne kredyty celowe oferowane przez Bank Zrzeszający.

Bank ogranicza ryzyko płynności poprzez stosowanie systemu limitów oraz odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów.

Podstawowym źródłem finansowania działalności Banku był osad na środkach pozyskanych. Oznacza on najbardziej stabilną część środków, w stosunku do których można stwierdzić że przez dłuższy okres utrzymają się w Banku, tj. deponenci nie wypłacą środków pieniężnych w kwocie, która powodowała by przekroczenie tego poziomu.

W procesie zarządzania ryzykiem płynności uczestniczą:

1. Prezes Zarządu Banku – w zakresie nadzoru nad realizacją procesu identyfikacji, pomiaru i oceny ryzyka płynności,
2. Wiceprezes ds. Finansowo-księgowych – w zakresie nadzoru nad bieżącym zarządzaniem ryzykiem płynności,
3. Samodzielne stanowisko zarządzania ryzykami i analiz – w zakresie aktualizacji pisemnych zasad zarządzania płynnością, pomiaru i oceny stabilności źródeł finansowania, pomiaru przyjętych limitów ostrożnościowych, przeprowadzania testów warunków skrajnych.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami Bank utrzymuje normy płynności na prawidłowym i adekwatnym poziomie. W celu bezpiecznego utrzymania wskaźnika wypływów netto (LCR) na wymaganym poziomie, Bank realizuje założenia przyjęte w Polityce inwestycyjnej (angażując wolne środki w papiery wartościowe).

Na potrzeby zabezpieczenia i ograniczania ryzyka, w Banku wykorzystywane są procedury wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem płynności, w tym plany awaryjne, limity i wskaźniki płynności, zasady lokowania nadwyżek środków finansowych w bezpieczne instrumenty finansowe, stabilna baza depozytowa.

Systematyczne monitorowanie i raportowanie limitów wewnętrznych oraz wskaźników płynności służy zapewnieniu właściwego poziomu płynności i stanowi system ostrzegania przed nieplanowanymi zmianami struktury bilansu wpływającymi pośrednio na pogorszenie ich poziomu.

Samodzielne stanowisko zarządzania ryzykami i analiz ustala i aktualizuje wartość limitów oraz wskaźników płynności, które następnie przyjmuje Zarząd i Rada Nadzorcza Banku. Wysokość limitów ustalana jest na poziomie dostosowanym do akceptowalnego przez Radę Nadzorczą poziomu ryzyka. Wszelkie analizy stanowiące podstawę do określenia wysokości limitów oraz ich aktualizacji sporządzane są w formie papierowej. Aktualizacja limitów przeprowadzana jest co najmniej w okresach rocznych w ramach weryfikacji procedur wewnętrznych.

Przygotowywane raporty i analizy dotyczące ryzyka płynności zawierają informacje o wielkości ekspozycji na ryzyko płynności oraz informacje na temat kształtowania się limitów i poziomu tego ryzyka.

RYZIKO OPERACYJNE

Ryzyko operacyjne definiowane jest przez Bank jako ryzyko wystąpienia straty związane z niedostateczną efektywnością działań ludzi, systemów, procesów zachodzących w podmiocie (również przy ich wdrażaniu) oraz czynnikami zewnętrznymi.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku jest optymalizacja efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie występowaniu i minimalizowanie strat operacyjnych, racjonalizację kosztów oraz zwiększanie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne. Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem operacyjnym, które obejmuje podstawowe kierunki działań (cele pośrednie), takie, jak:

- ustalenie metod (modeli) identyfikowania i pomiaru ryzyka związanego z jego działalnością dostosowanych do profilu, skali i złożoności ryzyka.
- określenie docelowego profilu ryzyka korzystając z metody samooceny ryzyka operacyjnego.
- określenie ogólnego profilu ryzyka operacyjnego, a przez to obszarów, w których potencjalne narażenie Banku na ryzyko operacyjne jest największe.
- dostosowanie częstotliwości pomiaru ryzyka do wielkości oraz charakteru poszczególnych rodzajów ryzyka w działalności Banku.

- ocena poziomu ryzyka operacyjnego (np.: niski, podwyższony, wysoki) w zależności od prawdopodobieństwa i skutków ekonomicznych ryzyk, zidentyfikowanych w procesie samooceny ryzyka.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym stanowi integralny element procesu zarządzania Bankiem i jest sformalizowany, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa oraz wytycznymi Uchwał Komisji Nadzoru Finansowego, w tym zwłaszcza Rekomendacji M.

- System zarządzania ryzykiem operacyjnym tworzą: akty normatywne opisujące ten system, struktura organizacyjna systemu, narzędzia informatyczne wspomagające realizację procesu oraz informacje o incydentach i zdarzeniach zaistniały w obszarze ryzyka operacyjnego. System zarządzania obejmuje planowanie strategiczne, w tym określenie celów, analizę potrzeb, zaplanowanie i wdrażanie metod zarządzania i kontroli, okresowy przegląd, monitoring i ocenę ryzyka, działania korygujące. Identyfikacja ryzyka operacyjnego odbywa się na każdym stanowisku pracy.
- W Banku funkcjonuje system limitów wewnętrznych, ograniczających ryzyko operacyjne, ustalonych w ramach akceptowalnego apetytu na ryzyko. Limity wewnętrzne odnoszą się do strat / kosztów rzeczywistych brutto w podziale na poszczególne rodzaje zdarzeń.
- Na zarządzanie ryzykiem operacyjnym składa się identyfikowanie, pomiar, monitorowanie, raportowanie oraz kontrolowanie i minimalizowanie lub eliminowanie ryzyka, przy zachowaniu akceptowalnego poziomu kosztów.
- Zarządzanie ryzykiem operacyjnym w Banku realizowane jest w ramach następującej struktury organizacyjnej:
 - 1) Rada Nadzorcza Banku Spółdzielczego w Chmielniku,
 - 2) Zarząd Banku Spółdzielczego w Chmielniku,
 - 4) Menadżer ryzyka - Stanowisko ds. samorządowych, org.-adm. i pracowniczych,
 - 5) Audyt wewnętrzny sprawowany przez Bank Zrzeszający (BPS S.A.),
 - 6) pozostałe jednostki i komórki organizacyjne Banku.
- Nadzór właścicielski sprawowany jest przez Radę Nadzorczą, zaś Zarząd zapewnia skuteczność systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym.
- Menadżer ryzyka monitoruje ryzyko oraz koordynuje zadania z tego zakresu.
- Audyt wewnętrzny, sprawowany przez Bank Zrzeszający ma za zadanie kontrolować i ocenić adekwatność i skuteczność mechanizmów zarządzania ryzykiem operacyjnym.
- Ryzyko operacyjne w Banku jest identyfikowane poprzez rejestrację incydentów i zdarzeń operacyjnych w systemie riskAB, w celu zidentyfikowania profilu oraz monitorowania poziomu tego ryzyka. Pracownicy Banku zobowiązani są do rejestrowania incydentów na bieżąco (nie później niż 5 dni po jego wystąpieniu). Menadżer ryzyka przedkłada Zarządowi i Radzie Nadzorczej raport, zawierający rejestr zaistniałych incydentów w okresach kwartalnych.
- Sporządzana w cyklach kwartalnych analiza poziomu ryzyka operacyjnego pozwala na bieżąco monitorować i nadzorować docelowy profil ryzyka operacyjnego określonego w Polityce zarządzania ryzykiem operacyjnym.
- W Banku przeprowadza się testy warunków skrajnych z ryzyka operacyjnego na podstawie zgromadzonych danych o stratach oraz wpływie na poziom wymogu kapitałowego.
- Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego na rok 2016 wyliczony został metodą wskaźnika bazowego BIA, zgodnie z zasadami określonymi w Rozporządzeniu 575/2013 UE.
- Narzędziami oceny ryzyka operacyjnego, służącymi do monitorowania ryzyka są kluczowe Wskaźniki KRI oraz mapa ryzyka operacyjnego.
- Celem uniknięcia poniesienia strat w przyszłości Bank podejmował odpowiednie działania mitygujące, polegające na wdrożeniu procedur ręcznej obsługi klientów w sytuacji awarii systemu lub zasilania. Szybka reakcja na zaistniałą sytuację (powiadomienie serwisu o

wystąpieniu awarii) oraz sprawdzone działania organizacyjne (ręczna obsługa klientów) ograniczyła wysokość poniesionych strat.

Wszystkie istotne zdarzenia operacyjne podlegają dokładnej ocenie i analizie. Bank na bieżąco podejmuje działania wyjaśniające zaistniałe zdarzenia oraz zabezpiecza przed ich ponownym wystąpieniem w przyszłości

- Bank wyróżnia 8 linii biznesowych, jednak do celów identyfikacji i zarządzania ryzykiem operacyjnym w swojej działalności Bank wyróżnia 3 linie biznesowe:
 - Bankowość detaliczna,
 - Bankowość komercyjna,
 - Płatności i rozliczenia.Zdecydowana większość strat operacyjnych dotyczy linii Płatności i rozliczenia.
- Bank do analizy trendów w poszczególnych obszarach ryzyka oraz uruchamiania procedur reakcji na zbyt duży jego poziom wykorzystuje wskaźniki KRI. Wskaźniki KRI pozwalają monitorować poziom ryzyka operacyjnego w poszczególnych obszarach działalności Banku.

RYZIKO BRAKU ZGODNOŚCI

- Ryzyko braku zgodności jest to ryzyko rozumiane jako skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania.
- Celem bezpośrednim zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku jest ograniczenie strat finansowych i niefinansowych, spowodowanych brakiem zgodności przepisów wewnętrznych Banku z regulacjami zewnętrznymi lub nieprzestrzeganiem wewnętrznych regulacji bankowych.
- Funkcję zapewnienia zgodności w Banku pełni Zarząd, w ramach którego funkcjonuje Samodzielne stanowisko ds. samorządu, organiz.-admin. i pracowniczych. Organizacyjnie stanowisko to usytuowane jest w sposób zapewniający niezależność w stosunku do systemu zarządzania ryzykiem oraz pozostałych komórek organizacyjnych. Pracownik Samodzielnego Stanowiska ds. organiz.-admin. i pracowniczych ma możliwość bezpośredniego komunikowania się z Zarządem i Radą Nadzorczą oraz możliwość bezpośredniego i jednoczesnego raportowania do tych organów.
- Podstawowe zadania pracownika zajmującego się ryzykiem braku zgodności obejmują: prowadzenie rejestru regulacji wewnętrznych i ich zmian, organizowanie przepływu informacji w sprawie zmian przepisów wewnętrznych i zewnętrznych, organizowanie szkoleń, ocenę spójności przedstawionych projektów nowych regulacji i produktów z regulaminem organizacyjnym, weryfikację jakości dokumentacji zewnętrznej (obejmującej dokumenty opracowane przez bank i przekazywane klientom, kontrahentom i osobom trzecim, np. wzory umów, schemat wyciągów bankowych, broszury reklamowe). Zadania te mają na celu zapobieganie potencjalnym skutkom nieprzestrzegania przepisów prawa i wymogów regulacyjnych, w tym „Zasad Ładu Korporacyjnego”.
- Wszystkie zdarzenia ryzyka braku zgodności są ujmowane w Rejestrze zdarzeń ryzyka operacyjnego.
- W procesie bezpośredniego zarządzania ryzykiem braku zgodności uczestniczą:
 - Rada Nadzorcza: sprawuje nadzór nad skutecznym funkcjonowaniem systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności Banku, zatwierdza Politykę, w tym strukturę organizacyjną powołaną w celu zarządzania tym ryzykiem, co najmniej raz w roku ocenia stopień efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności przez Bank, zatwierdza Zasady zarządzania ładem korporacyjnym jako element Polityki zarządzania ryzykiem zgodności, z uwzględnieniem unikania konfliktów interesów.
 - Zarząd Banku: jest odpowiedzialny za opracowanie, wprowadzenie i aktualizację polityki oraz regulaminów i instrukcji w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności,

- wprowadza Zasady zarządzania łańcem korporacyjnym jako element Polityki zarządzania ryzykiem zgodności, z uwzględnieniem unikania konfliktów interesów, ustala strukturę organizacyjną w obszarze zarządzania ryzykiem braku zgodności, zapewnia zasoby niezbędne do skutecznego zarządzania ryzykiem braku zgodności Banku, przedkłada Radzie Nadzorczej sprawozdania na temat poziomu ryzyka braku zgodności oraz informacje o najpoważniejszych zagrożeniach związanych z występowaniem tego ryzyka, podejmuje środki naprawcze lub dyscyplinujące w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w stosowaniu Polityki.
- Samodzielne Stanowisko ds. organ.-admin. i pracowniczych: przekazuje Członkom Zarządu Banku, informację o zmianach w przepisach prawa w zakresie działalności Banku, informuje Zarząd Banku o dostosowaniu/ zgodności wewnętrznych aktów prawnych do zmian przepisów prawa w zakresie działalności Banku, przygotowuje listę KRI obowiązujących w obszarze ryzyka braku zgodności, limity poziomów wartości KRI oraz metody ich wyznaczania i rekomenduje je Zarządowi Banku do zatwierdzenia, ocenia poziom ryzyka braku zgodności w skali Banku na podstawie wartości KRI oraz na podstawie danych dotyczących zdarzeń rzeczywistych i incydentów, ocenia skalę zagrożenia w sytuacjach kryzysowych i rekomenduje Zarządowi Banku podejmowanie działań ograniczających skutki zrealizowanego ryzyka braku zgodności, opracowuje i aktualizuje Politykę i przedstawia rekomendacje dla Zarządu w zakresie tego ryzyka, opracowuje i aktualizuje metodyki zarządzania ryzykiem braku zgodności określone przez system wewnętrznych aktów prawnych definiujących proces zarządzania ryzykiem braku zgodności oraz sposoby realizowania tego procesu i przedstawia rekomendacje dla Zarządu w zakresie tego ryzyka, jest uprawnione do otrzymywania informacji niezbędnych do wykonywania zadań w obszarze zarządzania ryzykiem braku zgodności, ma prawo do badania możliwych naruszeń Polityki w Banku we wszystkich jednostkach/ komórkach organizacyjnych w zakresie ryzyka braku zgodności, inicjuje wprowadzanie oraz rozwijanie narzędzi wspomagających zarządzanie ryzykiem braku zgodności, prowadzi analizy profilu i monitorowanie poziomu ryzyka braku zgodności Banku, opracowuje standardowe raporty uwzględniane w Systemie Informacji Zarządczej oraz inne wskazane przez Radę Nadzorczą, Zarząd Banku, a także sprawozdania dla instytucji zewnętrznych.
 - Audyt wewnętrzny, sprawowany przez Bank Zrzeszający: dokonuje analitycznej kontroli metodyki zarządzania ryzykiem braku zgodności, dokonuje analitycznej kontroli poprawności realizacji procesu zarządzania ryzykiem braku zgodności, rekomenduje Członkowi Zarządu Banku, odpowiedzialnemu za ryzyko braku zgodności działania zmierzające do likwidacji nieprawidłowości stwierdzonych w trakcie przeprowadzanych kontroli.
 - Wszyscy pracownicy Banku: są odpowiedzialni za przestrzeganie procedur wewnętrznych Banku oraz kontrolę bieżącą na zajmowanym stanowisku pracy.

RYZYSKO BIZNESOWE

Ryzyko biznesowe w Banku Spółdzielczym w Chmielniku postrzegane jest jako ryzyko wpływu zmian warunków makroekonomicznych na poziom pozostałych ryzyk oraz na adekwatność kapitałową. Celem w zakresie ryzyka biznesowego jest utrzymanie stałej, niewrażliwej na zmiany otoczenia, pozycji rynkowej i ekonomicznej Banku poprzez właściwy proces zarządzania strategicznego, monitorowania otoczenia, planowania i zarządzania wynikiem finansowym.

Ryzykiem biznesowym Bank zarządza opracowując plan ekonomiczno-finansowy, w którym uwzględnia wpływ warunków makroekonomicznych na poziom ryzyk i adekwatność kapitałową w okresie planowanym przeprowadzając m.in. biznesowe testy warunków skrajnych. Zasady

zarządzania ryzykiem biznesowym zawiera Instrukcja sporządzania i monitorowania planu ekonomiczno-finansowego.

Jednym z elementów ryzyka biznesowego jest ryzyko wyniku finansowego, które Bank zidentyfikował jako ryzyko istotne. Głównym założeniem przyjętym przez Bank w zakresie tego ryzyka jest osiągnięcie wyniku finansowego na poziomie wynikającym z potrzeby prowadzenia bieżącej działalności i rozwoju, głównie w celu zapewnienia odpowiedniego zasilenia kapitału.

Przyjęte zostały procedury, na podstawie których dokonywany jest pomiar, monitorowanie, raportowanie i kontrola ryzyka wyniku finansowego.

Raportowanie ryzyka biznesowego odbywa się w cyklach kwartalnych w terminie sporządzania analizy wykonania planu ekonomiczno-finansowego, podlega przedstawieniu Zarządowi i Radzie Nadzorczej Banku.

RYZIKO KAPITAŁOWE

Celem strategicznym w zakresie adekwatności kapitałowej jest budowa odpowiednich funduszy własnych, zapewniających bezpieczeństwo zgromadzonych depozytów, przy osiągnięciu planowanego poziomu rentowności prowadzonej działalności. Cel ten jest realizowany poprzez przyjęte kierunki działań:

- zwiększenie wysokości funduszy własnych,
- zapewnienie odpowiedniego poziomu kapitałów,
- odpowiednie kształtowanie struktury bilansu Banku w celu utrzymania planowanego poziomu wymogów kapitałowych,
- zarządzanie ryzykiem bankowym.

Proces zarządzania ryzykiem kapitałowym obejmuje identyfikację czynników ryzyka, planowanie kapitałowe, ocenę adekwatności kapitałowej, monitorowanie, plan alokacji kapitału, pomiar, kontrolę i raportowanie ryzyka.

W ramach zarządzania ryzykiem kapitałowym przeprowadzane są kapitałowe testy warunków skrajnych, opisane w Instrukcji oceny adekwatności kapitałowej.

Powyższa lista ryzyk podlega weryfikacji w ramach dokonywanego przeglądu.

Zatwierdzone przez Zarząd oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii wymagane przez art.435 ust.1 lit.e stanowi załącznik do niniejszej Informacji.

Oświadczenie na temat ryzyka, zgodnie z art.435 ust.1 lit.f dotyczące ogólnego profilu ryzyka Banku związanego ze strategią działalności, stanowi załącznik do niniejszej Informacji.

2.2. STRUKTURA I ORGANIZACJA ZARZĄDZANIA RYZYKIEM, W TYM INFORMACJA NA TEMAT JEJ UPRAWNIENÍ I STATUTU LUB INNYCH ROZWIĄZAŃ W TM WZGLĘDZIE (art. 435.1.b)

Podstawowe zadania organów Banku w zakresie zarządzania ryzykiem zostały określone w „Strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku Spółdzielczym w Chmielniku.”

Szczegółowe zapisy określające zakres obowiązków poszczególnych jednostek znajdują się w „Regulaminie organizacyjnym w Banku Spółdzielczym w Chmielniku,” który został przyjęty i zatwierdzony Uchwałą Zarządu i Rady Nadzorczej.

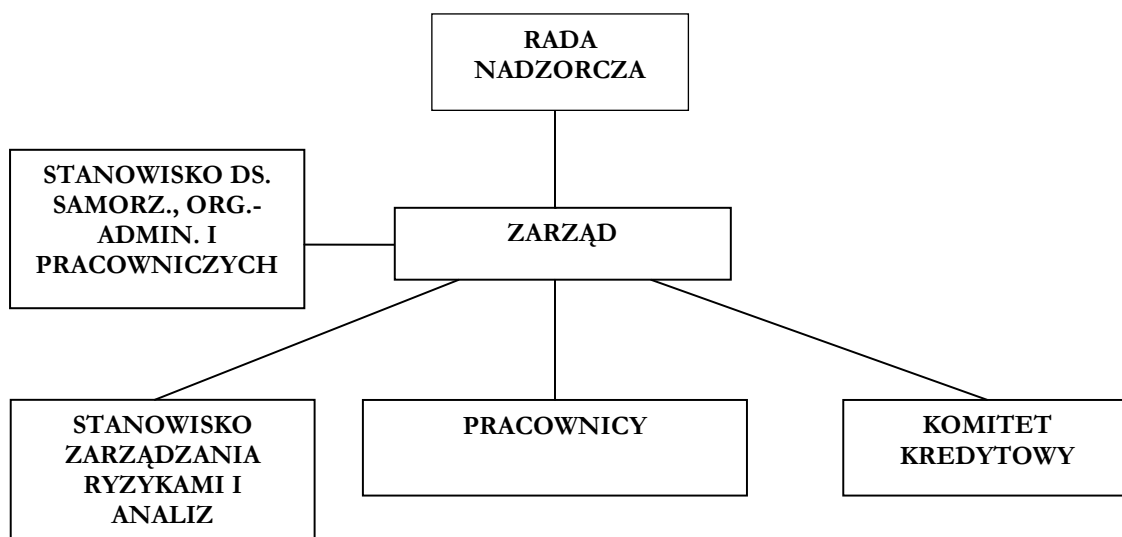
W realizacji procesu zarządzania ryzykiem w Banku funkcjonuje system zarządzania ryzykiem, w którym uczestniczą organy Banku, komórki organizacyjne i wszyscy pracownicy. W procesie

zarządzania ryzykiem strategiczne cele określa Rada Nadzorcza, która ocenia skuteczność działań Zarządu Banku, mających na celu zapewnienie efektywności procesu zarządzania ryzykiem.

Podejście Banku do procesu zarządzania i kontroli ryzyka opiera się m.in. na zasadzie rozdzielania obowiązków w zakresie powstania ryzyka, zarządzania ryzykiem i kontroli ryzyka – funkcje monitorowania, kontroli i raportowania ryzyka w Banku są organizacyjnie oddzielone od funkcji biznesowych.

Zarządzanie ryzykiem jest zorganizowane w sposób umożliwiający zapobieganie konfliktom interesów pomiędzy pracownikami, czy też jednostkami organizacyjnymi Banku.

2.3. SCHEMAT ORGANIZACYJNY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM W BANKU

Za prawidłowe funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem w Banku w 2016 roku odpowiadały:

Rada Nadzorcza – zatwierdza strategię i poszczególne polityki zarządzania ryzykami oraz strategię działania Banku, zasady zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku, zatwierdza wewnętrzne regulacje dotyczące procesów szacowania kapitału wewnętrznego, zatwierdza strukturę organizacyjną, dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka, sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem występującym w działalności oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego systemu, głównie poprzez zapoznawanie z raportami i sprawozdaniami dotyczącymi oceny narażenia Banku na poszczególne ryzyka, dokonuje okresowej oceny realizacji przez Zarząd założeń Strategii w odniesieniu do zasad zarządzania ryzykiem oraz alokacji kapitału na pokrycie istotnych rodzajów ryzyka w Banku.

Zarząd Banku okresowo przedkłada Radzie Nadzorczej syntetyczną informację na temat skali i rodzajów ryzyka na które narażony jest Bank, prawdopodobieństwo jego wystąpienia, skutków i metod zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad kontrolą systemu zarządzania ryzykiem oraz ocenia jej adekwatność i skuteczność.

Rada Nadzorcza dba, by wprowadzone przez Zarząd rozwiązania organizacyjne oraz procedury mające na celu ograniczanie występowania konfliktu interesów i powiązań personalnych zapewniają właściwe rozdzielanie funkcji, niezależność i obiektywizm kontroli wewnętrznej oraz zapobieganie ryzyku powiązań personalnych.

Zarząd Banku- odpowiada za opracowanie i wdrożenie strategii zarządzania ryzykiem oraz regulacji wewnętrznych dotyczących identyfikacji, pomiaru, limitowania, raportowania i kontroli ryzyka, za zorganizowanie, dokonuje weryfikacji w celu usprawnienia tego systemu wewnętrznych limitów ograniczających poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku, wprowadza zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą strukturę organizacyjną dostosowaną do profilu i wielkości ponoszonego ryzyka, wprowadza podział zadań realizowanych w Banku, który zapewnia niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej, skutkującej podejmowaniem ryzyka przez Bank, zatwierdza rodzaje limitów wewnętrznych oraz ich wysokość, dostosowaną do akceptowalnego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku.

Zarząd Banku zobowiązany jest zapewnić, że system zarządzania ryzykami, w tym ryzykiem operacyjnym, jest skuteczny – to znaczy, że proces zarządzania ryzykiem jest realizowany w sposób poprawny na każdym etapie, tj. na etapach identyfikacji, oceny, przeciwdziałania, kontroli, monitorowania i raportowania.

Zarząd podejmuje decyzje dotyczące organizacji i działania procesów zarządzania ryzykiem, a także organizacji i działania środowiska wewnętrznego zarządzania ryzykami w ramach posiadanych kompetencji – w tym w zakresie Zarząd zapewnia zasoby niezbędne do skutecznego zarządzania ryzykiem, w tym zarządzania ryzykiem operacyjnym. Instrukcje i procedury zarządzania ryzykiem obejmują pełny zakres działalności Banku.

Zarząd odpowiada za przejrzystość działań Banku, a w szczególności za ujawnienie informacji na temat działalności Banku, pozwalających na ocenę skuteczności działania Zarządu i Rady Nadzorczej w zakresie zarządzania Bankiem, zgodności działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa i regulacjami ostrożnościowymi Komisji Nadzoru Finansowego.

Zarząd Banku jest adresatem cyklicznych raportów dotyczących zarządzania ryzykiem i jednocześnie zatwierdza informacje i raporty z obszaru zarządzania ryzykiem przedkładane Radzie Nadzorczej- a w szczególności kwartalną informację o poziomie i profilu ryzyka.

W 2016 r. Zarząd Banku składał się z 3 członków, przy czym z dn. 06.06.2016 r. Społeczny Członek Zarządu został etatowym pracownikiem Banku i pełni funkcję Członka Zarządu ds. Handlowych.

Samodzielne Stanowisko zarządzania ryzykami i analiz monitoruje realizację wyznaczonych celów i zadań strategicznych procesów tworzenia zysku oraz przedstawia i monitoruje pozycję Banku w zakresie bezpieczeństwa finansowego i operacyjnego. Podstawowe zadania tego Stanowiska to gromadzenie, przetwarzanie, pomiar i raportowanie odpowiednim organom informacji dotyczących podejmowanego przez Bank ryzyka oraz opracowywanie regulacji wewnętrznych w zakresie zarządzania ryzykami.

Samodzielne stanowisko ds. samorządu, organiz-admin. i pracowniczych gromadzi, przetwarza, monitoruje i raportuje ryzyko operacyjne.

Komitet Kredytowy uczestniczy w procesie opiniowania transakcji kredytowych oraz ich klasyfikacji pod kątem ryzyka ponoszonego przez Bank. Skład i szczególne zadania określa „Regulamin działania Komitetu Kredytowego”.

Pracownicy Banku mają obowiązek przestrzegania zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka obowiązujących w Banku w formie wewnętrznych regulacji i zaleceń, uczestnictwa w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń generujących ryzyko oraz raportowania tych zdarzeń.

2.4. ZAKRES I CHARAKTER SYSTEMÓW RAPORTOWANIA I POMIARU RYZYKA (art. 435 1.c)

Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem Banku należy dostarczanie informacji na temat poziomu i profilu ryzyka, stosowanie działań o charakterze prewencyjnym, profilaktycznym oraz redukującym ryzyko i jego skutki oraz monitorowanie ryzyka.

Podstawę monitorowania procesu zarządzania ryzykiem w Banku stanowi ustanowiony system informacji zarządczej, który dostarcza informacji na temat:

- Rodzajów i wielkości ryzyka występującego w działalności Banku,
- Profilu ryzyka,
- Stopnia wykorzystania limitów ostrożnościowych,
- Wyników testów warunków skrajnych,
- Skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem.

W zakresie ryzyk uznanych przez bank za istotne opracowane zostały metody pomiaru i ich poziomu oraz system raportowania.

Z dokonanego pomiaru ryzyk sporządzane są raporty, które następnie przedstawiane są Zarządowi i Radzie Nadzorczej.

Rada Nadzorcza ocenia skuteczność działań Zarządu mających na celu zapewnienie efektywności procesu zarządzania ryzykiem.

Szczegółowe zasady działania informacji zarządczej reguluje „Instrukcja sporządzania informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym w Chmielniku”. Ponadto w regulacjach dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka bankowego określony został sposób i ogólny zakres informacji zarządczej z obszaru, którego procedura dotyczy.

2.5. STRATEGIA W ZAKRESIE ZABEZPIECZENIA I OGRANICZENIA RYZYKA (art. 435 1.d).

Celem ograniczenia ryzyka Bank wprowadził odpowiednie do skali i złożoności działalności limity ostrożnościowe, ograniczające poziom ryzyka w poszczególnych obszarach działalności Banku. Przyjęte limity pozwalają skutecznie dywersyfikować ryzyko oraz wdrażać w odpowiednim momencie mechanizmy zapobiegające powstawaniu nadmiernego ryzyka.

Informacje dotyczące strategii i procesów zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, struktury i organizacji odpowiedniej funkcji zarządzania ryzykiem, w tym informacji na temat ujawnień, zakresu i charakteru systemów raportowania i pomiaru ryzyka zawierają regulacje wskazane wyżej.

Procedury wewnętrzne Banku określają zasady ustalania i aktualizowania wysokości limitów oraz częstotliwość monitorowania ich przestrzegania i raportowania.

Poziom limitów wewnętrznych jest dostosowany do akceptowalnego przez Radę Nadzorczą Banku ogólnego poziomu ryzyka. Analizy stanowiące podstawę do określenia wysokości limitów wewnętrznych są sporządzane w formie pisemnej.

Procedury wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem określają sytuacje, w których dopuszczalne jest przekroczenie limitów wewnętrznych, warunki akceptacji przekroczeń oraz sposobów postępowania w przypadku przekroczenia przyjętych limitów.

Przekroczenia limitów wewnętrznych są monitorowane i poddawane szczegółowej analizie – zadania te wykonuje Samodzielne stanowisko zarządzania ryzykami i analiz, a w przypadku ryzyka operacyjnego – Samodzielne stanowisko ds. samorządu, organiz.-admin. i pracowniczych.

2.6. OŚWIADCZENIE NA TEMAT ADEKWATNOŚCI USTALEŃ DOTYCZĄCYCH ZARZĄDZANIA RYZYKIEM (art. 435.1.e)

Zatwierdzone przez Zarząd oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku stanowi załącznik do niniejszej „Informacji...”.

2.7. OŚWIADCZENIE NA TEMAT RYZYKA (art. 435.1.f)

Zatwierdzone przez Zarząd oświadczenie na temat ogólnego profilu ryzyka Banku, zawierające kluczowe wskaźniki i dane liczbowe, zapewniające zewnętrznym zainteresowanym stronom całościowy obraz zarządzania ryzykiem przez Bank, w tym tolerancję na ryzyko, stanowi załącznik do niniejszej „Informacji...”.

2.8. INFORMACJA W ZAKRESIE ZASAD ZARZĄDZANIA (art. 435 ust. 2)

Bank Spółdzielczy w Chmielniku informuje:

1. Organem zarządzającym Bankiem jest Zarząd. W 2016 roku Zarząd działał w 3 osobowym składzie. Żaden z Członków Zarządu nie pełnił stanowiska dyrektorskiego.
2. Członków Zarządu Banku zgodnie z przepisami prawa na wniosek Prezesa Zarządu powołuje Rada Nadzorcza, działając wg Statutu Banku, Regulaminu działania Rady Nadzorczej Banku oraz Zasad polityki w sprawie doboru i oceny kwalifikacji członków organów zarządzających i osób pełniących najważniejsze stanowiska w Banku Spółdzielczym w Chmielniku, biorąc pod uwagę wyniki oceny wstępnej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji kandydata. Oceny następczej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji dokonuje Rada Nadzorcza zgodnie z Polityką w sprawie doboru i oceny kwalifikacji członków organów zarządzających i osób pełniących najważniejsze stanowiska w Banku Spółdzielczym w Chmielniku.” Nadrzędnym celem przy wyborze organu jest zapewnienie odpowiednich kwalifikacji poszczególnych jego członków tj. posiadanie odpowiedniego wykształcenia, doświadczenia zawodowego oraz reputacji. W przypadku zamiaru powołania członków Zarządu Banku Rada Nadzorcza zobowiązana jest stosować odrębną procedurę w przypadku powołania Prezesa Zarządu oraz odrębną procedurę w przypadku powołania pozostałych Członków Zarządu. Przepływ informacji dotyczącej ryzyka, kierowanej do Zarządu oraz Rady Nadzorczej w Banku jest sformalizowany i objęty „Instrukcją sporządzania informacji zarządczej”, definiującą: częstotliwość, zakres, odbiorców i terminy sporządzania raportów i sprawozdań dotyczących ryzyka. Systemem informacji zarządczej są objęte ryzyka uznane za istotne. Zakres i częstotliwość raportowania jest dostosowany do skali narażenia na ryzyko, a także zmienności ryzyka, zapewniając możliwość podejmowania decyzji oraz odpowiedniej reakcji w przypadku zmiany ekspozycji na ryzyko.
3. Zarząd Banku w 2016 roku pracował w 3 osobowym składzie:
 - 1) Marta Smerdel - Prezes Zarządu BS,
 - 2) Lucjanna Pawlik - Wiceprezes Zarządu BS,
 - 3) Andrzej Żakowski - do dnia 5.06.2016 r. Członek Zarządu pełniący funkcję społecznie, od dnia 6.06.2016 Członek Zarządu ds. Handlowych.

W 2016 roku skład osobowy Zarządu Banku nie uległ zmianie. Dokonano zmiany obowiązków Członka Zarządu – Pana Andrzeja Żakowskiego, który do dnia 5.06.2016 roku pełnił funkcję społecznie. Rada Nadzorcza Banku dokonała oceny wymogów kwalifikacyjnych określonych w ustawie prawo bankowe i z dniem 6.06.2016 r. powołała Pana Żakowskiego na Członka Zarządu ds. handlowych.

4. Członków Rady Nadzorczej powołuje Zebranie Przedstawicieli, zgodnie z zapisami Statutu Banku Spółdzielczego w Chmielniku, Regulaminu wyboru Członków Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Chmielniku oraz zasad „Polityki w sprawie doboru i oceny kwalifikacji członków organów zarządzających i osób pełniących najważniejsze stanowiska w Banku Spółdzielczym w Chmielniku,” biorąc pod uwagę wyniki oceny wstępnej kwalifikacji. Przy wyborze Członków Rady Nadzorczej ocenie podlegają kwalifikacje, doświadczenie i reputacja kandydata. Oceny następczej dokonuje Zebranie Przedstawicieli, zgodnie z zasadami Polityki w sprawie doboru i oceny kwalifikacji członków organów zarządzających i osób pełniących najważniejsze stanowiska w Banku Spółdzielczym w Chmielniku.
5. W 2016 roku Rada Nadzorcza Banku działała w 7 osobowym składzie wybranym na Zebraniu Przedstawicieli w dniu 10.06.2014 r. Wszyscy Członkowie Rady pełnią swoją funkcję więcej niż bieżącą kadencję.
6. Bank z uwagi na skalę działania nie tworzył komitetu ds. ryzyka.

3. ZAKRES STOSOWANIA (art.436 CRR)

Bank nie posiadał podmiotów zależnych, w związku z powyższym nie dokonywał konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych.

4. FUNDUSZE WŁASNE (art.437 CRR)

Podstawowe funkcje Funduszy własnych to finansowanie działalności Banku i zapewnienie rozwoju lub zabezpieczenie na wypadek ewentualnych start Banku. Wartość funduszy własnych jest wyznacznikiem poziomu stabilności finansowej Banku, co przekłada się na stopień bezpieczeństwa prowadzonej działalności oraz zaufania Klientów Banku.

Fundusze własne Banku dla potrzeb adekwatności kapitałowej składają się z kapitału podstawowego Tier 1, który stanowi sumę Kapitału podstawowego Tier 1 po zastosowaniu korekt regulacyjnych.

Do kapitału podstawowego Tier 1 Bank zalicza:

- fundusz udziałowy – zaewidencjonowany oraz w pełni opłacony wg stanu na dzień 31.12.2011 r. podlegający amortyzacji zgodnie z wytycznymi KNF,
- fundusz zasobowy – tworzony ze środków opłaty wpisowej wnoszonej przez Członków Banku oraz odpisu z zysku Banku dokonywanego przez Zebranie Przedstawicieli,
- fundusz rezerwowy – tworzony zgodnie ze Statutem Banku z odpisów z zysku dokonywanych przez Zebranie Przedstawicieli,
- fundusz ogólnego ryzyka – tworzony zgodnie z przepisami Prawo bankowe z dnia 29.08.1997 r. z późniejszymi zmianami, z odpisów z zysku dokonywanych przez Zebranie Przedstawicieli.

Kapitał podstawowy Tier 1 podlega korektom regulacyjnym o wartości niematerialne i prawne.

Funduszem uzupełniającym jest kapitał z aktualizacji wyceny oraz zobowiązania podporządkowane.

Na dzień 31.12.2016 roku poziom uznanych kapitałów Banku, wyliczonych zgodnie z zapisami Rozporządzenia 575/2013 UE oraz Rozporządzeniem Wykonawczym Komisji (UE) nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 r. przedstawiła się następująco:

Kapitał podstawowy Tier I: Instrumenty i kapitały rezerwowe		
3	Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe)	6.446.854,35
4	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 3	0,00
6	Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	6.446.854,35
Kapitał podstawowy Tier I: korekty regulacyjne		
8	Wartości niematerialne i prawne	-47.465,30
26a	Korekty regulacyjne dotyczące niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z art. 467 i 468, w tym:	-0,00
	- filtr dla niezrealizowanej straty	0,00
	- filtr dla niezrealizowanego zysku	0,00
28	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier I	-47.465,30
29	Kapitał podstawowy Tier I	6.399.389,05
60	Aktywa ważone ryzykiem razem	11.761.816
Współczynniki i bufor kapitałowe		
61	Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	54,41%
62	Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	54,41%
63	Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	54,41%

Bank zgodnie z zapisami Rozporządzenia 575/2013 UE, Ustawą Prawo Bankowe, art.127 ust.2 pkt 3 lit.b oraz Uchwałą KNF 325/2011 z dnia 20 grudnia 2011 roku pomniejsza fundusze własne o wartość bilansową wartości niematerialnych i prawnych, które na koniec 2016 roku wyniosły 47.552 zł. Wartość uznanego kapitału po pomniejszeniu wyniosła 6.682.863 zł.

Wartość uznanego kapitału pozwoliła pokryć sumę wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka.

Zmiana wysokości funduszy własnych w stosunku do końca 2015 r. była konsekwencją:

- zmniejszenia się funduszu udziałowego z tytułu wypłat udziałów członkowskich w wysokości 200.300,- zł; oraz uwzględniając zapisy Rozporządzenia UE oraz zaleceń dla banków spółdzielczych wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego precyzujących zasady wyliczania uznanego kapitału, Bank poddaje amortyzacji Fundusz Udziałowy. Na wysokość funduszu udziałowego składały się udziały 1539 członków, z czego 1499 to osoby fizyczne, natomiast 40 to osoby prawne.
- zwiększenia funduszu zasobowego o 150.738,10 zł z tytułu dopisania zysku wypracowanego w 2015 r.;

Wartość funduszy własnych jest wyznacznikiem poziomu stabilności finansowej Banku, co przedkłada się na stopień bezpieczeństwa prowadzonej działalności oraz zaufania klientów Banku. Bank posiada fundusze własne odpowiadające wymogom nadzorczym oraz dostosowane do rozmiaru prowadzonej działalności.

W dniu 26.06.2017 roku Uchwała Nr 8/2017 Zebrania Przedstawicieli w sprawie podziału nadwyżki bilansowej zysk netto za 2016 r. podzielony został w następujący sposób:

- na fundusz zasobowy kwota zł. 320.670,79;
- na fundusz do dyspozycji Rady Nadzorczej kwota zł. 21 000,00.

5. WYMOGI KAPITAŁOWE I ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA (art. 438 CRR)

Celem procesu adekwatności kapitałowej jest zapewnienie utrzymania posiadanych kapitałów (funduszy własnych) w wysokości zabezpieczającej wymogi regulacyjne w zakresie minimalnych wymogów kapitałowych oraz wymogów dodatkowych.

Bank Spółdzielczy w Chmielniku dostosowuje wielkość funduszy własnych do poziomu i rodzaju ryzyka, na jakie jest narażony oraz od charakteru, skali i złożoności prowadzonej działalności. W tym celu w Banku opracowano i wdrożono proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego ICAAP, który służy utrzymaniu funduszy własnych na poziomie adekwatnym do profilu i poziomu ryzyka ponoszonego w prowadzonej działalności.

Adekwatność kapitałowa stanowi zatem odzwierciedlenie stanu, w którym wysokość posiadanych przez Bank Spółdzielczy w Chmielniku kapitałów w pełni zabezpiecza ostrożnościowe wymogi regulacyjne.

Celem procesu szacowania kapitału wewnętrznego, jest ustalenie wielkości kapitału wewnętrznego niezbędnego do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku oraz zmian otoczenia.

Na podstawie obowiązującej w Banku Instrukcji oceny adekwatności kapitałowej dokonywana jest agregacja łącznej kwoty kapitału, poprzez wyliczenie wewnętrznego współczynnika wypłacalności, uwzględniającego łącznie wymogi minimalne oraz dodatkowe.

- Minimalne wymogi kapitałowe na ryzyka ujęte w Filarze I obejmują:
 1. łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego – obliczany zgodnie z załącznikiem nr 4 do uchwały KNF w sprawie adekwatności kapitałowej;
 2. łączny wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań – obliczany zgodnie z załącznikiem nr 12 do uchwały KNF w sprawie adekwatności kapitałowej;
 3. łączny wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia progu koncentracji kapitałowej – obliczany zgodnie z załącznikiem nr 13 do uchwały KNF w sprawie adekwatności kapitałowej;
 4. łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego – obliczany zgodnie z załącznikiem nr 14 do uchwały KNF w sprawie adekwatności kapitałowej.
- Dodatkowe wymogi kapitałowe w Banku wymienione w Uchwale nr 258/2011 KNF, nie ujęte w Filarze I:
 1. wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka płynności,
 2. wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej w tym:
 - a. ryzyka przeszacowania,
 - b. ryzyka bazowego,
 3. wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka koncentracji kredytów,
 4. wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kapitałowego,
 5. wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka wyniku finansowego.

W procesie szacowania wymogów dodatkowych w Filarze II NUK wykorzystywane są efekty pomiaru ryzyka, dokonywanego w oparciu o obowiązujące procedury w zakresie zarządzania tymi ryzykami.

Alokacja uznanych kapitałów (funduszy własnych Banku) na poszczególne ryzyka odbywa się zgodnie z zasadami Pakietu CRD IV/CRR oraz wewnętrznymi przepisami Banku, m.in. wewnętrznym procesem oceny adekwatności kapitałowej.

Uzyskane wielkości wymogów kapitałowych są zgodne z obowiązującą w Banku Polityką kapitałową, w której plan alokacji kapitału z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka zakłada następujące wielkości:

Rodzaj ryzyka	Limit wymogów kapitałowych jako % funduszy własnych	Limit kwotowy	Wymóg kapitałowy	Poziom wykorzystania limitu
Fundusze własne	6 683			
Limity na ryzyka Filaru I	35,0%	2 339	1 484	63,5
Ryzyko kredytowe	30,0%	2 005	1 258	62,7
Ryzyko operacyjne	5,0%	334	226	67,8
Przekroczenie limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań	5,0%	334	66	19,6
Przekroczenie progu koncentracji kapitałowej	4,0%	267	0	0,0
Limit łączny na ryzyka Filaru II (stopa procentowa, płynność, wynik finansowy i pozostałe)	12,0%	803	569	70,86
Razem	56,0%	3 743	2 119	56,6%

Zgodnie z Instrukcją oceny adekwatności kapitałowej Bank w roku 2016 stosował proste metody standardowe wyznaczania wymogów kapitałowych.

Minimalny wymóg kapitałowy Banku z tytułu podejmowanego ryzyka (Filar I NUK), wyliczony na dzień 31 grudnia 2016 roku wyniósł 1 484 tys. zł. Pozwoliło to na ukształtowanie się współczynnika wypłacalności na poziomie 45,84 % - znacznie powyżej wymaganego minimum nadzorczego wynoszącego 8%.

Na minimalne wymogi kapitałowe składały się:

Wymóg z tytułu ryzyka kredytowego 941 tys. zł

Wymóg z tytułu ryzyka operacyjnego 226 tys. zł

Dodatkowo Bank szacuje wewnętrzne wymogi kapitałowe na ryzyka nie ujęte w Filarze I NUK.

Poniższa Tabela przedstawia wyliczenie współczynnika wypłacalności (w tym poziom minimalnych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka) na dzień 31.12.2016 r. – (w tys. złotych):

L.p.	Wyszczególnienie	Wartość bilansowa (w tys. zł)	Aktywa ważone ryzykiem (po uwzględnieniu współczynnika wsparcia MSP)
I.	Fundusze własne	6 683	X
1.	Fundusze podstawowe	6655	X
2.	Fundusze uzupełniające	28	X
II.	Aktywa ważone ryzykiem:		
1.	Aktywa o wadze ryzyka 0%	41.681	
2.	Aktywa o wadze ryzyka 20%	10.762	2.152
3.	Aktywa o wadze ryzyka 35%		
4.	Aktywa o wadze ryzyka 50%	105	53

5.	Aktywa o wadze ryzyka 75%	7.398	5.290
6.	Aktywa o wadze ryzyka 100%	4.128	3.917
7.	Aktywa o wadze ryzyka 150%		
8.	Aktywa o wadze ryzyka 250%	48	120
	Aktywa ważone ryzykiem RAZEM:	64 122	X
III.	Zobowiązania pozabilansowe ważone ryzykiem :		
	Zobowiązania pozabilansowe wg. wag produktu:		
1.	Zobowiązania pozabilansowe - waga ryzyka produktu 20%	224	45
2.	Zobowiązania pozabilansowe - waga ryzyka produktu 50%	526	263
3.	Zobowiązania pozabilansowe - waga ryzyka produktu 100%	0	0
	Zobowiązania pozabilansowe wg wag ryzyka produktu RAZEM	750	308
	Zobowiązania pozabilansowe wg. wag ryzyka kontrahenta (po zastosowaniu współczynnika wsparcia MSP):		
1.	Zobowiązania pozabilansowe - waga ryzyka kontrahenta 0%		
2.	Zobowiązania pozabilansowe - waga ryzyka kontrahenta 20%	224	76
3.	Zobowiązania pozabilansowe - waga ryzyka kontrahenta 35%	0	0
4.	Zobowiązania pozabilansowe - waga ryzyka kontrahenta 50%	526	154
5.	Zobowiązania pozabilansowe - waga ryzyka kontrahenta 75%	0	0
6.	Zobowiązania pozabilansowe - waga ryzyka kontrahenta 100%	0	0
7.	Zobowiązania pozabilansowe - waga ryzyka kontrahenta 150%	0	
	Zobowiązania pozabilansowe wg wag ryzyka kontrahenta RAZEM	750	230
	Aktywa ważone ryzykiem i zobowiązania pozabilansowe ważone ryzykiem RAZEM:		11.762
	Ryzyko kredytowe		941
	Ryzyko operacyjne		226
	Ryzyko płynności		0
	Ryzyko stopy procentowej		569
	Ryzyko wyniku finansowego		0
	Ryzyko koncentracji zaangażowań		66
	Ryzyko koncentracji kapitałowej		0
	Całkowity wewnętrzny wymóg kapitałowy		2 119
	Całkowity wymóg kapitałowy		1 484
	Wewnętrzny współczynnik wypłacalności (%)		25,23%
	Współczynnik wypłacalności (%)		45,84%

5.1. MINIMALNE WYMOGI KAPITAŁOWE – FILAR I NUK

RYZYO KREDYTOWE

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego na dzień 31.12.2016 r. został wyznaczony metodą standardową, zgodnie z Załącznikiem Nr 4 do Uchwały 76/2010 KNF z dnia 10 marca 2010 r. z póź. zm.

Kwota ekspozycji według stanu na dzień 31.12.2016 r. w podziale na klasy ekspozycji – (w tys. złotych):

L.p.	Klasa ekspozycji	kwota ekspozycji	Kwota wymogu kapitałowego
1.	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec rządów i banków centralnych	4.929.154	22
2.	ekspozycja lub ekspozycje warunkowe wobec jednostek samorządu terytorialnego oraz władz lokalnych	10.761.180	172
3.	ekspozycja lub ekspozycje warunkowe wobec organów administracji i podmiotów nieprowadzących działalności gospodarczej	979	0
4.	ekspozycja lub ekspozycje warunkowe wobec instytucji	37.696.594	122
5.	ekspozycja lub ekspozycje warunkowe wobec przedsiębiorców	975.228	61
6.	ekspozycja lub warunkowe ekspozycje detaliczne	7.926.730	457
7.	ekspozycje przeterminowane	0	0
8.	inne ekspozycje	2.160.313	106
	Razem	64.450.181	941

Pomimo niskich wag ryzyka (na poziomie 20-50%), Bank zobowiązany jest utrzymywać stosunkowo wysoki wymóg kapitałowy na pokrycie ryzyka związanego z ekspozycjami wobec instytucji – Banków. Znaczącą część tych ekspozycji stanowią lokaty międzybankowe w Banku Zrzeszającym.

RYZIKO OPERACYJNE

W Banku Spółdzielczym w Chmielniku wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego wyliczany jest metodą podstawowego wskaźnika BIA, zgodnie z Załącznikiem Nr 14 do Uchwały Nr 76/2010 Komisji Nadzoru Finansowego.

Wskaźnik stanowi średnią za okres trzech lat obrotowych pozycji rachunku zysków i strat ujętych w tabeli poniżej.

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego według metody podstawowego wskaźnika stanowi 15% wskaźnika, o którym mowa powyżej.

Poniższa tabela przedstawia wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego według metody podstawowego wskaźnika BIA (w tys. zł):

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego według stanu na dzień 31-12-2016

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	Średnia
Przychody z tytułu odsetek	1 670	1 309	1 505	1 495
Koszty z tytułu odsetek	572	341	325	412
Przychody z tytułu prowizji	411	409	414	411
Koszty z tytułu prowizji	30	42	48	40
Przychody z udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych, o	16	104	0	40

zmiennej kwocie dochodu				
Wynik operacji finansowych	0	0	0	0
Wynik z pozycji wymiany	0	0	0	0
Pozostałe przychody operacyjne	4	6	17	9
Wynik z tytułu odsetek	1 098	969	1 181	1 083
Wynik pozaodsetkowy	401	476	382	420
Wynik do ustalania wymogu kapitałowego	1 499	1445	1563	1502
Wymóg kapitałowy	x	x	x	225

5.2. WEWNĘTRZNY WYMÓG KAPITAŁOWY

W ramach Filaru II ustalany jest kapitał, mający na celu pokrycie wszystkich zidentyfikowanych w trakcie procesu wyznaczania wewnętrznego wymogu kapitałowego istotnych rodzajów ryzyka, występujących w jego działalności oraz czynników otoczenia gospodarczego.

Wewnętrzny wymóg kapitałowy (kapitał wewnętrzny) zawiera wymogi kapitałowe na ryzyka nie w pełni pokryte w ramach wymogu regulacyjnego, a także wymogi na wszelkie istotne ryzyka, które nie są ujęte w ramach Filaru I.

Bank ocenia, czy regulacyjny wymóg kapitałowy w pełni pokrywa ryzyka zidentyfikowane w procesie adekwatności kapitałowej, dokonany według zasad dla Filaru I, w odniesieniu do ryzyka kredytowego – z zastosowaniem metody standardowej do wyliczania minimalnych wymogów kapitałowych oraz ryzyka operacyjnego – z zastosowaniem metody podstawowego wskaźnika do wyliczania minimalnych wymogów kapitałowych.

RYZIKO KREDYTOWE

Badaniu podlega dywersyfikacja ryzyka kredytowego mierzona jako odpowiednie rozproszenie posiadanych aktywów i zobowiązań pozabilansowych ważonych ryzykiem. Bank uznaje za akceptowany udział aktywów i zobowiązań pozabilansowych o podwyższonych wagach ryzyka 75% i więcej, na poziomie do 70% sumy aktywów według wartości bilansowej powiększonych o udzielone zobowiązania pozabilansowe.

Bank uznaje, że wyliczony wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe wyliczony w Filarze I jest wystarczający, o ile nie zostaje przekroczony powyższy wskaźnik graniczny.

W przypadku przekroczenia wskaźnika udziału Bank wylicza wewnętrzny wymóg kapitałowy z tego tytułu według następujących zasad:

1. Bank wyodrębnia aktywa i zobowiązania pozabilansowe według wartości bilansowej, z przypisanymi wagami ryzyka 75% i więcej,
2. ustalana jest nadwyżka aktywów i zobowiązań pozabilansowych z przypisanymi wagami ryzyka 75% i więcej, ponad 70% sumy aktywów według wartości bilansowej powiększonych o zobowiązania pozabilansowe,
3. wyliczona zostaje średnia ważona waga ryzyka dla należności o wagach 75% i więcej – średnia ważona jest wartością bilansową ekspozycji;

W celu wyznaczenia wewnętrznego wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe, Bank stosuje wskaźnik - w wysokości 4% - dla ekspozycji o wagach ryzyka 75% i więcej, przekraczających poziom **70%** udziału w sumie aktywów powiększonej o udzielone zobowiązania pozabilansowe -

według wartości bilansowej, przy zastosowaniu średnioważonej wagi ryzyka dla należności o wagach ryzyka 75% i więcej.

Jeżeli wyliczony według powyższych zasad wewnętrzny wymóg kapitałowy jest większy niż 2% funduszy własnych, Bank uznaje, że ryzyko kredytowe jest ryzykiem nie w pełni pokrytym wymogiem kapitałowym utworzonym w ramach Filaru I i tworzy wewnętrzny wymóg kapitałowy na pokrycie tego ryzyka w wysokości wyznaczonej zgodnie z powyższymi zasadami.

Według stanu na dzień 31.12.2016 r. wskaźnik udziału aktywów i zobowiązań pozabilansowych o podwyższonych wagach ryzyka 75% i więcej do sumy aktywów według wartości bilansowej powiększonych o udzielone zobowiązania pozabilansowe wyniósł 19%, wobec czego Bank nie tworzył wewnętrznego wymogu kapitałowego na pokrycie ryzyka kredytowego.

RYZIKO OPERACYJNE

Badaniu i ocenie podlegają poniesione przez Bank straty operacyjne na przestrzeni ostatnich 12 miesięcy, poprzedzających datę analizy.

Suma strat operacyjnych jest zmniejszana o spłaty, uzyskane odszkodowania, wypłaty z polis ubezpieczeniowych etc. oraz z zastosowaniem testu warunków skrajnych – za test warunków skrajnych uznaje się przemnożenie sumy strat operacyjnych przez średni wskaźnik poziomu ryzyka, wyliczony na podstawie dokonanej samooceny ryzyka operacyjnego, na podstawie obowiązujących w Banku „Zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym”.

Bank dokonuje porównania poniesionych strat operacyjnych, w tym z zastosowaniem testu warunków skrajnych, z wyliczonym zgodnie z zasadami dla Filaru I wymogiem kapitałowym na ryzyko operacyjne.

Jeżeli suma strat operacyjnych z uwzględnieniem testu warunków skrajnych była w ocenianym okresie niższa od wyliczonego wymogu kapitałowego, to Bank uznaje wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne wyliczony w Filarze I za wystarczający.

W przypadku przekroczenia sumy strat operacyjnych z uwzględnieniem testu warunków skrajnych wyliczonego wymogu kapitałowego w Filarze I, gdy kwota przekroczenia jest większa niż 2% funduszy własnych Banku, Bank uznaje, że wymóg kapitałowy wyliczony według zasad Filaru I na pokrycie ryzyka operacyjnego jest niewystarczający i w konsekwencji wyznacza wewnętrzny wymóg kapitałowy z tego tytułu.

Dodatkowy wewnętrzny wymóg kapitałowy ustalany jest w kwocie stanowiącej różnicę pomiędzy sumą strat operacyjnych z uwzględnieniem testu warunków skrajnych, a wymogiem wyliczonym w ramach Filaru I.

Na dzień 31.12.2016 roku Bank nie tworzył dodatkowego wewnętrznego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego.

5.3. WYMOGI KAPITAŁOWE RYZYK ZIDENTYFIKOWANYCH JAKO ISTOTNE:

RYZIKO STOPY PROCENTOWEJ

Ze względu na brak skali działalności handlowej Bank wyznacza wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka stopy procentowej w portfelu bankowym z tytułu ryzyka przeszacowania i bazowego.

Bank przeprowadza analizę wpływu szokowych zmian rynkowych stóp procentowych na wynik finansowy zgodnie z Instrukcją pomiaru, limitowania, raportowania i kontroli ryzyka stopy procentowej.

W przypadku gdy zmiana oprocentowania o 200 punktów bazowych powoduje spadek wyniku finansowego Banku o ponad 15% sumy funduszy własnych, Bank wyznacza wewnętrzny wymóg kapitałowy na pokrycie ryzyka stopy procentowej w wysokości stanowiącej nadwyżkę wyliczonych skutków zmian ponad 15% sumy funduszy własnych. W przypadku, gdy zmiana stóp

procentowych o 200 punktów bazowych powoduje spadek wyniku finansowego o nie więcej niż 15% sumy funduszy własnych Banku – wewnętrzny wymóg kapitałowy wynosi 0.

Testy warunków skrajnych w obszarze ryzyka stopy procentowej zakładające nagły spadek stóp procentowych o 2 pp. przeprowadzone na koniec kwartału wykazały, że zmiana dochodu z tytułu ryzyka stopy procentowej łącznie wyniesie -730.90 tys. zł., co stanowi 11,18% funduszy własnych przy 3 % limicie. Wobec powyższego zachodzi konieczność tworzenia dodatkowych wymogów kapitałowych na pokrycie tego ryzyka.

Wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka stopy procentowej na koniec grudnia 2016 roku wyniósł 569 tys. zł.

RYZYKO PŁYNNOCI

Do wyznaczenia wewnętrznego wymogu kapitałowego na pokrycie ryzyka płynności wykorzystuje się relację wartości aktywów płynnych i aktywów ogółem na dzień wyznaczania wewnętrznych wymogów kapitałowych, przy czym przyjmuje się, że Bank będzie utrzymywał minimalną wartość wskaźnika „aktywa płynne / aktywa ogółem” na poziomie minimum 20% - zgodnie z Zasadami zarządzania ryzykiem płynności.

Wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka płynności stanowi koszt (w skali roku) pozyskania brakującej kwoty aktywów płynnych stanowiący iloczyn brakujących aktywów płynnych i różnicy oprocentowania środków pożyczanych i lokowanych w Banku Zrzeszającym.

Przeprowadzony na dzień 31.12.2016 r. test warunków skrajnych zakładający szokowy spadek depozytów o 20% wykazał, że nie istnieje zagrożenie niedotrzymania limitów nadzorczych miar płynności.

RYZYKO KONCENTRACJI ZAANGAŻOWAŃ

Wyznaczenie wewnętrznego wymogu kapitałowego na pokrycie ryzyka koncentracji zaangażowań kredytowych dokonuje się na podstawie analizy wykonania limitów zaangażowań ekspozycji kredytowych, zgodnie z zasadami określonymi w Instrukcji oceny adekwatności kapitałowej.

Do wyznaczania wymogu kapitałowego na ryzyko koncentracji bada się następujące rodzaje limitów:

1. limit koncentracji dużych zaangażowań,
2. limit koncentracji branżowej,
3. limit koncentracji przyjętych form zabezpieczeń,
4. limit koncentracji zaangażowań w jednorodny instrument finansowy.

Wewnętrzny wymóg kapitałowy na pokrycie ryzyka koncentracji dużych zaangażowań wylicza się w następujący sposób: Jeżeli suma wszystkich dużych zaangażowań przekracza ustalona wartość graniczną, Bank wylicza wewnętrzny wymóg kapitałowy na pokrycie tego ryzyka według poniższej procedury:

- wyznaczona zostaje różnica pomiędzy sumą wartości dużych zaangażowań a wyznaczonym limitem,
- wyliczona kwota zostaje przemnożona przez wartość odpowiadającą średniej ważonej z wag ryzyka dla zaangażowań kredytowych występujących w Banku.

Otrzymana wartość przemnożona przez wagę 8% stanowi wewnętrzny wymóg kapitałowy na pokrycie ryzyka tytułu ryzyka koncentracji dużych zaangażowań.

Wewnętrzny wymóg kapitałowy na pokrycie ryzyka koncentracji w sektor gospodarki, przyjętych form zabezpieczeń oraz koncentracji zaangażowań w jednorodny instrument finansowy wylicza się w następujący sposób:

Bank wyznacza stopień koncentracji wobec poszczególnych sektorów, form zabezpieczeń oraz instrumentów finansowych poprzez wyliczenie dla każdego sektora, zabezpieczenia i instrumentu finansowego różnicy pomiędzy kwotą zaangażowania a wartością graniczną (limitem). Jeżeli dla co najmniej jednego sektora, zabezpieczenia i instrumentu finansowego wystąpi przekroczenie limitu, Bank wylicza wewnętrzny wymóg kapitałowy na pokrycie tych ryzyk, według następującej procedury:

- kwota przekroczenia wartości granicznej przemnożona jest przez wartość odpowiadającą średniej ważonej z wag ryzyka dla zaangażowań kredytowych występujących w Banku,
- zsumowane wyniki otrzymane dla każdego sektora, zabezpieczenia i instrumentu finansowego przemnożone przez wagę 8% stanowią wewnętrzny wymóg kapitałowy na pokrycie ryzyka koncentracji w sektor gospodarki, ryzyka koncentracji przyjętych form zabezpieczeń oraz ryzyka koncentracji zaangażowań w jednorodny instrument finansowy.

Łączny wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka koncentracji zaangażowań stanowi sumę wewnętrznych wymogów kapitałowych z tytułu koncentracji dużych zaangażowań, zaangażowań w sektory gospodarki, przyjętych form zabezpieczeń oraz zaangażowań w jednorodny instrument finansowy.

W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono, że limity koncentracji branżowej i zabezpieczeń ustalone w „Instrukcji oceny adekwatności kapitałowej” zostały przekroczone, wobec powyższego został utworzony wewnętrzny wymóg z tytułu ryzyka koncentracji zaangażowań w wysokości 66 tys. zł.

RYZYKO KONCENTRACJI KAPITAŁOWEJ

Oceny koncentracji kapitałowej dokonuje się w obszarze:

- 1) koncentracji funduszu udziałowego,
- 2) koncentracji „dużych” pakietów udziałów.

Wewnętrzny wymóg kapitałowy na pokrycie ryzyka kapitałowego stanowi większa z wartości wymogu:

- 1) na koncentrację funduszu udziałowego,
- 2) na koncentrację „dużych” pakietów udziałów.

RYZYKO KONCENTRACJI FUNDUSZU UDZIAŁOWEGO

Oceny istotności ryzyka koncentracji funduszu udziałowego Bank dokonuje poprzez ustalenie skali udziału funduszu udziałowego w sumie kapitałów i funduszy podstawowych oraz uzupełniających posiadanych na datę analizy.

Bank uznaje, że ryzyko koncentracji funduszu udziałowego jest istotne i wyznacza wewnętrzny wymóg kapitałowy na pokrycie tego ryzyka, jeżeli poziom wskaźnika udziału stanowi powyżej 30%. Wewnętrzny wymóg kapitałowy dla ryzyka koncentracji funduszu udziałowego oblicza się od nadwyżki stanowiącej różnicę pomiędzy faktycznym poziomem funduszu udziałowego a kwotą stanowiącą równowartość 30% sumy funduszy podstawowych i uzupełniających, przy zastosowaniu wagi 8%.

W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono, że na dzień 31.12.2016 r. udział funduszu udziałowego w funduszach własnych wynosi 2,77%, nie został więc przekroczony limit ustalony na poziomie 30% funduszy własnych. Wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka koncentracji funduszu udziałowego wynosi 0.

Z tytułu amortyzacji funduszu udziałowego na koniec grudnia 2016 roku nie tworzono dodatkowego wymogu kapitałowego.

RYZYKO KONCENTRACJI „DUŻYCH” PAKIETÓW UDZIAŁÓW

Oceny istotności ryzyka koncentracji „dużych” pakietów udziałów Bank dokonuje poprzez ustalenie skali udziału sumy „dużych” pakietów udziałów w funduszu udziałowym posiadanym na datę analizy.

Za „duży” pakiet udziałów Bank uznaje kwotę sumy udziałów posiadanych przez jednego Członka Banku na poziomie co najmniej 2% funduszu udziałowego.

Bank uznaje ryzyko za istotne i wyznacza wewnętrzny wymóg kapitałowy na pokrycie tego ryzyka, jeżeli w Banku występują „duże” pakiety udziałów i jeżeli suma „dużych” pakietów udziałów jest większa niż 30% funduszu udziałowego.

Wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka koncentracji „dużego” pakietu udziałów, Bank oblicza jako różnicę pomiędzy wartością „dużego” pakietu udziałów, a wartością 2% funduszu udziałowego, przy zastosowaniu wagi 8%.

Wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu „dużych” pakietów udziałów stanowi sumę wszystkich wewnętrznych wymogów kapitałowych wyznaczonych dla każdego „dużego” pakietu udziałów odrębnie.

W przeprowadzanej analizie stwierdzono, że po wycofaniu udziału Banku BPS S.A. w wysokości 200 tys. zł nie ma potrzeby tworzenia wewnętrznego wymogu kapitałowego na pokrycie ryzyka koncentracji „dużych” udziałów.

RYZYKO WYNIKU FINANSOWEGO

Bank dokonuje analizy wielkości planowanego wyniku finansowego na dany rok według planu finansowego zatwierdzonego przez Radę Nadzorczą, a wielkością zrealizowanego wyniku na datę analizy.

Bank bada ryzyko wyniku finansowego jeśli wypracowany na datę analizy wynik finansowy przeliczony na wartość roczną (annualizowany) w relacji do funduszy własnych na datę analizy, przekracza wskaźnik 5%.

Jeżeli różnica pomiędzy wartością planowaną wyniku finansowego netto na dany rok, a zrealizowaną na datę dokonania oceny kapitału wewnętrznego wartością wyniku finansowego netto, powiększona o wartość wyniku planowanego do zrealizowania na okres pozostający do zakończenia roku jest dodatnia i większa niż 5% planowanego wyniku finansowego netto na dany rok, to Bank wyznacza wewnętrzny wymóg kapitałowy z tego tytułu. Wymóg ten tworzony jest w wysokości dodatniej różnicy pomiędzy wartością planowanego wyniku finansowego netto na dany rok, a zrealizowaną na datę analizy wielkością wyniku finansowego netto powiększoną o wielkość wyniku planowanego do zrealizowania na okres pozostający do zakończenia roku.

Przeprowadzony na koniec grudnia 2016 roku pomiar adekwatności kapitałowej nie wykazał konieczności utworzenia dodatkowego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka wyniku finansowego.

TESTY WARUNKÓW SKRAJNYCH

Bank dokonuje kapitałowych testów warunków skrajnych uwzględniających pogorszenie parametrów makroekonomicznych i ich wpływu na wewnętrzną sytuację w zakresie adekwatności kapitałowej. Testy obejmują badanie wrażliwości kapitału na nagłe, niespodziewane pogorszenie się zewnętrznej sytuacji ekonomicznej, skutkującej wzrostem ryzyka.

Kapitałowy test warunków skrajnych wykonywany jest w układzie trzystopniowym i obejmuje wyliczenie relacji skorygowanych wymogów kapitałowych do funduszy własnych:

- 1) **Test I stopnia** - Założenie łącznego wystąpienia maksymalnych wymogów kapitałowych dla każdego rodzaju ryzyka ustalonych za okres ostatnich 12 miesięcy oraz porównanie wymogów z funduszami własnymi na datę badania.
- 2) **Test II stopnia** - Założenie pogorszenia się parametrów makroekonomicznych i ich wpływu na adekwatność kapitałową Banku, poprzez korektę rocznego wyniku finansowego, z uwagi na:
 - a) Spadek marży odsetkowej o 20%,
 - b) Spadek przychodów z prowizji o 20%,
 - c) Wzrost kredytów zagrożonych o 20% - koszty tytułu odpisów na rezerwy, z uwzględnieniem wskaźnika poziomu rezerw (poziom rezerw/portfel kredytowy).

Test obejmuje porównanie wymogów z testu I stopnia z funduszami własnymi na datę badania, skorygowanymi o wynik finansowy uwzględniający spadek wyniku z odsetek, spadek przychodów z prowizji oraz wzrost kosztów tworzenia rezerw.

- 3) **Test III stopnia** - Założenie wystąpienia warunków Testu II stopnia oraz dodatkowo wzrost wymogów kapitałowych o 10% z tytułu wzrostu skali działania Banku;
- 4) **Test IV stopnia** - Założenie wystąpienia warunków Testu III stopnia oraz dodatkowo wzrost funduszy własnych w wyniku uruchomienia planu awaryjnego, obejmującego spadek kosztów działania banku o 5%.

Efektem końcowym kapitałowego testu warunków skrajnych, w przypadku gdy wymogi kapitałowe przewyższą posiadane fundusze własne, jest wdrożenie mechanizmów ograniczających negatywne skutki czynników zewnętrznych na adekwatność kapitałową Banku:

- a) Obniżenie poziomu limitów w zakresie wymogów kapitałowych,
- b) Ograniczenie poziomu poszczególnych rodzajów ryzyka,
- c) Racjonalizacja kosztów działania banku, z ewentualnym ograniczeniem skali działalności operacyjnej, generującej podwyższony poziom ryzyka.

Testy warunków skrajnych przeprowadzone na dzień 31.12.2016 r. wykazały, że przed wdrożeniem planu awaryjnego (IV stopień) nie istnieje zagrożenie obniżenia współczynnika wypłacalności poniżej poziomu 8%.

6. EKSPOZYCJA NA RYZYKO KREDYTOWE KONTRAHENTA (art. 439 CRR)

Bank nie ogłasza informacji w zakresie ryzyka kredytowego kontrahenta, ponieważ Bank nie angażował się w instrumenty pochodne ani w transakcje z przyrzeczeniem odkupu w rozumieniu art. 439 CRR.

7. BUFORY KAPITAŁOWE (art.440 CRR)

Zgodnie z zapisami Ustawy o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym Bank wyznacza i ujawnia informację na temat bufora zabezpieczającego:

BUFOR ZABEZPIECZAJĄCY	
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko	14.578 tys. zł
Bufor zabezpieczający	4.564 tys. zł
Wskaźnik bufora kapitałowego	31%

8. WSKAŹNIKI GLOBALNEGO ZNACZENIA SYSTEMOWEGO (art. 441 CRR)

Nie dotyczy. Na dzień 31 grudnia 2016r. Bank Spółdzielczy w Chmielniku nie należał do banków istotnych systemowo.

9. KOREKTY Z TYTUŁU RYZYKA KREDYTOWEGO (art. 442 CRR)

9.1. STOSOWANE W RACHUNKOWOŚCI DEFINICJE POZYCJI PRZETERMINOWANYCH I O UTRACONEJ JAKOŚCI (art. 442 a)

Bank Spółdzielczy w Chmielniku w działalności kredytowej definiuje należności przeterminowane i dokonuje ich klasyfikacji zgodnie z podejściem określonym w Rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków z dnia 16.12.2008 r. (Dz.U.Nr 235, poz. 1589).

Za ekspozycję przeterminowaną Bank uznaje każdą należność z tytułu kapitału bądź odsetek nie spłaconą w terminie umowy.

Ekspozycjami zagrożonymi są należności „poniżej standardu”, „wątpliwe” i „stracone” zgodnie z kryteriami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.

Ekspozycje w kategorii „poniżej standardu” są to ekspozycje:

- w przypadku których opóźnienie w spłacie kredytu i odsetek przekracza 3 miesiące i nie dłużej niż 6 miesięcy,
- ekspozycje względem dłużników, których sytuacja ekonomiczno-finansowa może stanowić zagrożenie terminowej spłaty ekspozycji.

Ekspozycje w kategorii „wątpliwe” są to ekspozycje obejmujące:

- ekspozycje, w przypadku których opóźnienie w spłacie kredytu lub odsetek wynosi powyżej sześciu miesięcy i nie przekracza 12 miesięcy,
- ekspozycje względem dłużników, których sytuacja ekonomiczno-finansowa ulegała znaczeniu pogorszeniu.

Ekspozycje w kategorii „stracone” są to ekspozycje obejmujące:

- ekspozycje, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału i odsetek przekracza 12 miesięcy,
- ekspozycje kredytowe względem dłużników, których sytuacja ekonomiczno-finansowa pogorszyła się w sposób nieodwracalny uniemożliwiający spłacanie długów,
- ekspozycje względem dłużników w stosunku, do których ogłoszono upadłość lub w stosunku do których nastąpiło otwarcie likwidacji, z wyjątkiem, gdy następuje ona na podstawie przepisów o komercjalizacji prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych,
- ekspozycje względem dłużników, przeciwko którym Bank złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego,
- ekspozycje kredytowe kwestionowane przez dłużników na drodze postępowania sądowego,
- ekspozycje względem dłużników, których miejsce pobytu jest nieznane i których majątek nie został ujawniony.

W Banku funkcjonują procedury wewnętrzne dotyczące zasad klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw celowych, które wskazują tryb podejmowania decyzji w sprawie klasyfikacji i rezerw.

Bank dokonuje klasyfikacji ekspozycji kredytowych do odpowiednich kategorii ryzyka, stosując dwa kryteria:

- Kryterium terminowości – terminowość spłat kapitału lub odsetek,

- Kryterium oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika (kredytobiorcy, poręczyciela). Klasyfikacja ekspozycji kredytowych według kryterium terminowości do poszczególnych kategorii ryzyka odbywa się w sposób automatyczny z wykorzystaniem systemu ewidencyjno-księgowego Banku.

Przeglądów oraz klasyfikacji ekspozycji kredytowych według kryterium ekonomiczno-finansowego wyznaczony pracownik Banku dokonuje zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.

Rezerwy celowe tworzone są na ryzyko związane z działalnością Banku w odniesieniu do ekspozycji kredytowych zakwalifikowanych do:

- Kategorii „normalne” – w zakresie ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych,
- Kategorii „pod obserwacją”,
- Grupy „zagrożone” – w tym do kategorii „poniżej standardu”, „wątpliwe” i „stracone”.

Wysokość tworzonych rezerw związana jest bezpośrednio z kategorią ryzyka, do której została zakwalifikowana ekspozycja oraz z jakością przyjętych zabezpieczeń prawnych ekspozycji.

Na pokrycie ryzyka związanego z działalnością kredytową Bank dokonuje odpisów na rezerwy celowe tworzone w ścisłej korelacji z rozpoznawalnym ryzykiem, tj. na pokrycie straty związanej z określonymi należnościami lub ich grupami w oparciu o możliwości jej wystąpienia.

9.2. OPIS STRATEGII PRZYJĘTYCH W CELU OKREŚLENIA KOREKT Z TYTUŁU SZCZEGÓLNEGO I OGÓLNEGO RYZYKA KREDYTOWEGO (art. 442 b)

Celem zarządzania ryzykiem kredytowym jest zapewnienie bezpiecznej i efektywnej działalności Banku w długoterminowej perspektywie, z uwzględnieniem wrażliwości na zmiany warunków otoczenia oraz oddziaływania na poziom ryzyka. Celem zarządzania jest również utrzymanie założonego w strategii oraz planie finansowym poziomu wyniku finansowego oraz posiadanie funduszy własnych (kapitału uznanego) adekwatnych do rodzaju i rozmiarów prowadzonej działalności.

Głównymi celami rozwoju portfela kredytowego jest:

1. zapewnienie niskiego udziału kredytów zagrożonych w portfelu kredytowym;
2. utrzymanie poszczególnych wskaźników na poziomie przyjętych limitów ostrożnościowych.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym to proces kształtowania struktury ilościowej (zróżnicowanie portfela aktywów) i jakościowej aktywów, w celu osiągnięcia optymalnego wyniku przy równoczesnym zapewnieniu bezpieczeństwa Banku, jak również uniknięcia pośrednich i bezpośrednich strat wynikających z nieadekwatności lub błędów procesów, ludzi i systemów lub przyczyn zewnętrznych.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym jest procesem ciągłym, który umożliwia zminimalizowanie zagrożeń występujących w działalności Banku oraz dostarcza informacji o portfelu aktywów, które umożliwią kierownictwu podjęcie ostrożnościowych decyzji dotyczących działalności Banku.

Założenia prowadzonej polityki (apetyt na ryzyko) są określone w systemie stosowanych wskaźników oraz przyjętych limitów ostrożnościowych.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym jest utrzymywanie stabilnego i zrównoważonego pod względem jakości i ilości portfela kredytowego, równocześnie cechującego się dochodowością oraz bezpieczeństwem rozumianym jako minimalizacja ryzyka wystąpienia kredytów zagrożonych.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym realizowane jest w oparciu o zbiór wdrożonych przez Zarząd Banku wewnętrznych procedur dotyczących identyfikacji, oceny, pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka, w sposób zapewniający ograniczanie i kształtowanie się ryzyka w ramach zaakceptowanego przez Zarząd i Radę Nadzorczą „apetytu na ryzyko”.

Proces zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku przebiega w następujących etapach:

1. Identyfikacja czynników ryzyka kredytowego;

2. Ocena oraz ustalenie dopuszczalnych norm ryzyka (limity) – zarządzanie ryzykiem koncentracji, zgodnie z Rekomendacją C;
3. Monitorowanie, pomiar i raportowanie ryzyka;
4. Wdrażanie technik redukcji ryzyka;
5. Zarządzanie ryzykiem rezydualnym (w tym analiza ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie – zgodnie z Rekomendacją S);
6. Zarządzanie ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych, zgodnie z Rekomendacją T;
7. Testy warunków skrajnych;
8. Weryfikacja przyjętych procedur;
9. Kontrola zarządzania ryzykiem kredytowym.

Ochronę jakości portfela kredytowego Banku zapewniają jego okresowe przeglądy i bieżące monitorowanie terminowej obsługi kredytów i kondycji finansowej Kredytobiorców. W Banku funkcjonują procedury wewnętrzne dotyczące zasad klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw celowych, które wskazują tryb podejmowania decyzji w sprawie klasyfikacji i rezerw. Decyzje podejmowane są w okresach kwartalnych w drodze szczegółowego przeglądu portfela kredytowego z uwzględnieniem terminowości spłat oraz sytuacji ekonomiczno – finansowej podmiotów, a także stanu prawnego zabezpieczenia branego pod uwagę przy pomniejszeniu podstawy tworzenia rezerw celowych.

Wysokość tworzonych rezerw celowych związana jest bezpośrednio z kategorią ryzyka, do której została sklasyfikowana ekspozycja oraz z jakością przyjętych zabezpieczeń prawnych. Jakość oceniana jest według stopnia płynności, aktualnej wartości rynkowej, wpływu na poziom tworzonych rezerw oraz możliwości zmniejszenia wymogów z tytułu ryzyka kredytowego.

Dla potrzeb wyliczenia odpowiedniej wysokości rezerw celowych od ekspozycji kredytowych sklasyfikowanych do kategorii „normalnej”, „pod obserwacją”, „poniżej standard”, „wątpliwej” lub „straconej”, Bank stosuje zasady wynikające z *Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków z 16 grudnia 2008r. z późn. zm.* oraz zasady określone w „Instrukcji klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw celowych”.

Kategoria ekspozycji	Wartość nominalna	Rezerwy celowe
Poniżej standardu	0,00	0,00
Wątpliwa	0,00	0,00
Stracona	17.193,28	16.875,82
Razem	17.193,28	16.875,82
Wskaźnik pokrycia kredytów straconych rezerwami celowymi		98,15%

Zgodnie z zapisami Polityki kredytowej przyjmowane przez Bank zabezpieczenia powinny spełniać kryteria płynności, wartości oraz dostępu i możliwości ich kontroli.

Wartość przyjmowanych zabezpieczeń powinna zapewnić odpowiedni poziom wskaźnika LtV przez cały okres kredytowania.

Bank preferuje zabezpieczenia zwrotności kredytów, które pozwalają na:

- skuteczną egzekucję należności w przypadku braku spłaty kredytów,
- pomniejszenie podstawy tworzenia rezerw celowych,
- przypisanie niższych wag ryzyka ekspozycjom kredytowym w rachunku wymogu kapitałowego.

Szczegółowy opis zabezpieczeń przyjmowanych przez Bank, jak i zasad ich monitoringu znajduje się w „Instrukcji ustanawiania prawnych form zabezpieczeń ekspozycji kredytowych w Banku Spółdzielczym w Chmielniku” oraz „Instrukcji klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw celowych w Banku Spółdzielczym w Chmielniku”.

Za monitorowanie poszczególnych ekspozycji kredytowych i ich cykliczną ocenę oraz dokonywanie przeglądów zabezpieczeń, o które pomniejszono podstawę tworzenia rezerw celowych odpowiedzialny jest wyznaczony pracownik Banku, przy czym wyniki klasyfikacji przekazywane są do akceptacji Zarządu Banku.

9.3. CAŁKOWITA KWOTA EKSPOZYCJI PO ROZLICZENIU RÓWNOWAŻĄCYCH SIĘ TRANSAKCJI I BEZ UWZGLĘDNIENIA SKUTKÓW OGRANICZENIA RYZYKA KREDYTOWEGO, A TAKŻE ŚREDNIA KWOTA EKSPOZYCJI W DANYM OKRESIE Z PODZIAŁEM NA RÓŻNE KATEGORIE EKSPOZYCJI (ART.442 C).

Ekspozycje kredytowe według wyceny bilansowej (w tys. zł po korektach rachunkowych) na dzień 31-12-2016, bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego oraz średnią kwotę ekspozycji z 12 stanów, tj. za okres od 31-01-2016r. do 31-12-2016r. w podziale na klasy przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na 2016-12-31	Średnia kwota ekspozycji
A	Struktura należności ogółem wg klas ryzyka - wg wartości brutto	50 130	61 274
1.	Należności normalne	50 078	42 952
2.	Należności pod obserwacją	5	7
3.	Należności zagrożone	17	23
3.1.	Należności poniżej standardu	0	2
3.2.	Należności wątpliwe	0	0
3.3.	Należności stracone	17	21
4.	Odsetki od należności zagrożonych	31	33
5.	Rezerwy celowe na należności	70	78
6.	Korekty wartości należności - ogółem	112	117
I.	Struktura należności od podmiotów sektora finansowego	31 575	24 084
1.	Należności normalne od podmiotów sektora finansowego	31 488	24 041
2.	Należności pod obserwacją od podmiotów finansowych	0	0
3.	Należności zagrożone od podmiotów finansowych	0	0
4.	Odsetki od podmiotów finansowych	87	43
5.	Rezerwy celowe na należności od sektora finansowego	0	0
6.	Korekty wartości należności od sektora finansowego - ogółem	0	0
II.	Struktura należności od podmiotów sektora niefinansowego - ogółem	8 806	9 070
1.	Należności normalne	8 753	9 007
2.	Należności pod obserwacją od podmiotów sektora niefinansowego	5	7
3.	Należności zagrożone	17	23
4.	Odsetki od należności zagrożonych	31	33
5.	Rezerwy celowe na należności od podmiotów sektora niefinansowego	70	78
6.	Korekty wartości należności od sektora niefinansowego	112	117
II.1	Struktura należności od przedsiębiorstw i spółek państwowych	0	0

II.2	Struktura należności od przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz spółdzielni	57	75
1.	Należności normalne od przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz spółdzielni	37	55
2.	Należności pod obserwacją od przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz spółdzielni	0	0
3.	Należności zagrożone od przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz spółdzielni	0	0
4.	Odsetki od należności zagrożonych	20	20
5.	Rezerwy celowe na należności od przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz spółdzielni	0	0
6.	Korekty wartości należności od przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz spółdzielni	0	0
II.3	Struktura należności od rolników indywidualnych	938	1 107
1.	Należności normalne od rolników indywidualnych	933	1 100
2.	Należności pod obserwacją od rolników indywidualnych	0	0
3.	Należności zagrożone od rolników indywidualnych	4	6
4.	Odsetki od należności zagrożonych	1	2
5.	Rezerwy celowe na należności od rolników indywidualnych	4	5
6.	Korekty wartości należności od rolników indywidualnych	10	11
II.4	Struktura należności od przedsiębiorstw indywidualnych	217	254
1.	Należności normalne od przedsiębiorstw indywidualnych	217	254
2.	Należności pod obserwacją od przedsiębiorstw indywidualnych	0	0
3.	Należności zagrożone od przedsiębiorstw indywidualnych	0	0
4.	Odsetki od należności zagrożonych	0	0
5.	Rezerwy celowe na należności od przedsiębiorstw indywidualnych	0	0
6.	Korekty wartości należności od przedsiębiorstw indywidualnych	0	0
II.5	Struktura należności od osób prywatnych	7 594	7 634
1.	Należności normalne od osób prywatnych	7 567	7 599
2.	Należności pod obserwacją od osób prywatnych	5	7
3.	Należności zagrożone od osób prywatnych	13	17
4.	Odsetki od należności zagrożonych	9	11
5.	Rezerwy celowe na należności od osób prywatnych	66	73
6.	Korekty wartości należności od osób prywatnych	101	106
II.6	Struktura należności od instytucji niekomercyjnych dział. na rzecz gosp. domowych	0	0
III.	Struktura należności od sektora rządowego i samorządowego	9 749	9 861
III.1	Struktura należności od podmiotów sektora rządowego	1	1
III.2	Struktura należności od podmiotów samorządowych	9 748	9 861
1.	Należności normalne od podmiotów samorządowych	9 748	9 861
2.	Należności pod obserwacją od podmiotów samorządowych	0	0
3.	Należności zagrożone od podmiotów samorządowych	0	0
4.	Odsetki od należności zagrożonych	0	0
5.	Rezerwy celowe na należności od podmiotów samorządowych	0	0
6.	Korekty wartości należności od podmiotów samorządowych	0	0

9.4 ROZKŁAD GEOGRAFICZNY EKSPozyCJI W PODZIALE NA OBSZARY WAŻNE POD WZGLĘDEM ISTOTNYCH KATEGORII EKSPozyCJI WRAZ Z DODATKOWYMI SZCZEGÓŁOWYMI PODZIAŁAMI W STOSOWNYCH PRZYPADKACH (ART. 442 D).

W zakresie struktury geograficznej przyjmuje się, że terenem działania Banku jest głównie teren województwa świętokrzyskiego. W ocenie Banku ryzyko kredytowe na terenie działania Banku jest jednorodne, Bank nie poddaje badaniu poziomu zaangażowania w poszczególne regiony geograficzne.

9.5 ROZKŁAD EKSPozyCJI W ZALEŻNOŚCI OD BRANŻY LUB TYPU KONTRAHENTA Z PODZIAŁEM NA KATEGORIE EKSPozyCJI, W TYM OKREŚLENIE EKSPozyCJI WOBEC MŚP, WRAZ Z DODATKOWYMI SZCZEGÓŁOWYMI PODZIAŁAMI W STOSOWNYCH PRZYPADKACH (ART. 442 E)

Struktura zaangażowania Banku według typu kontrahenta w rozbiciu na kategorie należności według stanu na 31-12-2016r. została zaprezentowana w poniższych tabelach:

a) Struktura zaangażowania Banku wobec sektora finansowego i rządu centralnego (obligacje skarbowe):

	Typ kontrahenta	Wartość bilansowa
1	Banki	31.575
	Należności normalne	31.575
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	-
2	Rząd centralny	-
	Należności normalne	-
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	-
Razem zaangażowanie w sektorze finansowym		31.575

b) Struktura zaangażowania Banku wobec sektora niefinansowego:

	Typ kontrahenta	Wartość bilansowa
1	Przedsiębiorstwa i spółki państwowe	1
	Należności normalne	1
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	-
2	Przedsiębiorstwa i spółki prywatne	57
	Należności normalne	37
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	20
3	Przedsiębiorcy indywidualni	217
	Należności normalne	217
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	-
4	Osoby prywatne	7.594
	Należności normalne	7.567
	Należności pod obserwacją	5

	Należności zagrożone	22
5	Rolnicy	938
	Należności normalne	933
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	5
6	Inne podmioty niefinansowe	-
	Należności normalne	-
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	-
Razem zaangażowanie w sektorze niefinansowym		8.807

c) Struktura zaangażowania Banku wobec sektora budżetowego:

	Wyszczególnienie	Wartość bilansowa
	Należności normalne	9.748
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	-
Razem zaangażowanie w sektorze budżetowym		9.748

Struktura zaangażowania Banku w poszczególnych branżach w tys. zł wraz z kwotą należności zagrożonych, kwotą rezerw celowych oraz kwotą korekt wartości rezerw wg stanu na dzień 31-12-2016r. przedstawia się następująco:

Sektor gospodarki	Zobowiązania pozabilansowe	Należności normalne i pod obserwacją (wartość nominalna)	Należności zagrożone (wartość nominalna)	Należności kapitałowe razem	Rezerwy celowe	Korekty wartości rezerw (pomniejszenia podstawy tworzenia rezerw)
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0,00	932.338,07	4.075,00	936.413,07	3.993,50	0,00
Przetwórstwo przemysłowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	318.436,43	171.563,57	0,00	490.000,00	0,00	0,00
Transport i gospodarka magazynowa	117.723,32	82.276,68	0,00	200.000,00	0,00	0,00
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0,00	9.735.000,00	0,00	9.735.000,00	0,00	0,00
Razem zaangażowanie z wyłączeniem osób prywatnych	436.159,75	10.921.178.32	4.075.00	11.361.413,07	3.993,50	0,00

9.6 ZESTAWIENIE REZYDUALNYCH TERMINÓW ZAPADALNOŚCI DLA WSZYSTKICH EKSPOZYCJI Z PODZIAŁEM NA KATEGORIĘ EKSPOZYCJI WRAZ Z DODATKOWYMI SZCZEGÓLOWYMI PODZIAŁAMI W STOSOWNYCH PRZYPADKACH (ART. 442 F).

Zgodnie ze sprawozdawczością FINREP, struktura ekspozycji wg okresów zapadalności na dzień 31-12-2016r przedstawiała się następująco (wartość nominalna):

Termin zapadalności	Rodzaj podmiotu	Wartość ekspozycji
Bez określonego terminu	Banki i oddziały instytucji kredytowych	5 184 436
	Przedsiębiorstwa	
	Gospodarstwa domowe	15 378
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	
	Instytucje samorządowe	
	Pozostałe	
<= 1 tygodnia	Banki i oddziały instytucji kredytowych	1 803 143
	Przedsiębiorstwa	
	Gospodarstwa domowe	7 262
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	
	Instytucje samorządowe	
	Pozostałe	
> 1 tygodnia <= 1 miesiąca	Banki i oddziały instytucji kredytowych	9 500 000
	Przedsiębiorstwa	
	Gospodarstwa domowe	133 936
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	
	Instytucje samorządowe	58 000
	Pozostałe	
> 1 miesiąca <= 3 miesięcy	Banki i oddziały instytucji kredytowych	15 000 000
	Przedsiębiorstwa	36 910
	Gospodarstwa domowe	366 025
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	
	Instytucje samorządowe	116 000
	Pozostałe	
> 3 miesięcy <= 6 miesięcy	Banki i oddziały instytucji kredytowych	
	Przedsiębiorstwa	
	Gospodarstwa domowe	830 656
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	
	Instytucje samorządowe	174 000
	Pozostałe	
> 6 miesięcy <= 1 roku	Banki i oddziały instytucji kredytowych	
	Przedsiębiorstwa	
	Gospodarstwa domowe	976 002
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	
	Instytucje samorządowe	917 000
	Pozostałe	
> 1 roku <= 2 lat	Banki i oddziały instytucji kredytowych	
	Przedsiębiorstwa	

	Gospodarstwa domowe	1 374 371
	Institucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	
	Institucje samorządowe	1 270 000
	Pozostałe	
> 2 lat <= 5 lat	Banki i oddziały instytucji kredytowych	
	Przedsiębiorstwa	
	Gospodarstwa domowe	1 765 784
	Institucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	
	Institucje samorządowe	1 350 000
	Pozostałe	
> 5 lat <= 10 lat	Banki i oddziały instytucji kredytowych	
	Przedsiębiorstwa	
	Gospodarstwa domowe	1 821 556
	Institucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	
	Institucje samorządowe	2 585 000
	Pozostałe	
> 10 lat <= 20 lat	Banki i oddziały instytucji kredytowych	
	Przedsiębiorstwa	
	Gospodarstwa domowe	1 442 330
	Institucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	
	Institucje samorządowe	3 265 000
	Pozostałe	
> 20 lat	Banki i oddziały instytucji kredytowych	
	Przedsiębiorstwa	
	Gospodarstwa domowe	
	Institucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	
	Institucje samorządowe	
	Pozostałe	

9.7 PODZIAŁ NA ISTOTNE BRANŻE LUB TYPY KONTRAHENTA (ART. 442 G)

Struktura należności zagrożonych w wartości bilansowej, tj. po pomniejszeniach o utworzone rezerwy celowe i pobraną prowizję od udzielnych kredytów rozliczoną wg ESP wg stanu na 31 grudnia 2016r. przedstawia się następująco:

Kategoria ekspozycji	Wartość nominalna	Odsetki	Rezerwa celowa	Korekta wartości	Wartość bilansowa
Kredyty w kategorii stracone, w tym:					
Osoby fizyczne	13.118,28	9.266,12	12.882,32	235,96	9.266,12
Rolnicy	4.075,00	1.455,27	3.993,50	81,50	1.455,27
Przedsiębiorstwa, spółki prywatne oraz spółdzielnie	0,00	19.784,66	0,00	0,00	19.784,66
Razem stracone	17.193,28	30.506,05	16.875,82	317,46	30.506,05
Ekspozycje zagrożone łącznie	17.193,28	30.506,05	16.875,82	0,00	30.506,05

9.8 UZGODNIENIE ZMIAN KOREKTY O SZCZEGÓLNE I OGÓLNE RYZYKO KREDYTOWE DLA EKSPOZYCJI O UTRACONEJ WARTOŚCI (ART. 442 I)

Rezerwy celowe na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi zaklasyfikowanymi do kategorii „pod obserwacją”, „poniżej standardu”, „wątpliwe” i „stracone” tworzy się na podstawie oceny ryzyka obciążającego daną ekspozycję, jednakże w wysokości nie niższej od wymaganego poziomu rezerw, stanowiącego w relacji do podstawy tworzenia rezerw celowych:

- 1,5% - w przypadku kategorii „pod obserwacją”,
- 20% - w przypadku kategorii „poniżej standardu”,
- 50% - w przypadku kategorii „wątpliwe”,
- 100% - w przypadku kategorii „stracone”.

Stan rezerw celowych dla kredytów z rozpoznaną utratą wartości oraz dla kredytów bez rozpoznanej utraty wartości oraz ich zmiany zaprezentowano poniżej:

Stan odpisów aktualizujących na dzień 01.01.2016 r.	25.293,76
Rezerwy celowe utworzone w okresie	0,00
Rezerwy celowe rozwiązane w okresie	3.117,48
Rezerwy celowe przeniesione do ewidencji pozabilansowej	0,00
Stan odpisów aktualizujących na dzień 31 grudnia 2016r.	22.176,28

10. AKTYWA WOLNE OD OBCIĄŻEŃ (art. 443 CRR)

Bank dokonuje ujawnień w zakresie aktywów obciążonych i nieobciążonych zgodnie z Rozporządzeniem Wykonawczym Komisji (UE) 2015/79 z dnia 18 grudnia 2014 r. oraz wytycznymi z EBA/GL/2014/03. Dla celów niniejszych ujawnień aktywa uznaje się za obciążone, jeżeli są one przedmiotem zastawu lub jakiegokolwiek umowy mającej na celu ochronę, zabezpieczenie lub wsparcie jakości kredytowej danej transakcji, z której zakresu nie mogą zostać swobodnie wycofane.

Na dzień 31.12.2016 roku wszystkie aktywa Banku były wolne od obciążeń.

11. KORZYSTANIE Z ECAI (art. 444 CRR)

Nie dotyczy. Bank nie stosuje nadawanych przez zewnętrzne instytucje, ocen wiarygodności kredytowej.

12. EKSPOZYCJA NA RYZYKO RYNKOWE (art. 445 CRR)

Nie dotyczy. Bank nie prowadzi transakcji walutowych.

13. EKSPOZYCJA NA RYZYKO OPERACYJNE (art. 446 CRR)

Bank stosuje metodę podstawowego wskaźnika przy ocenie wymogów w zakresie funduszy własnych. Nie stosuje i nie planuje stosować innych metod, w tym zaawansowanych.

14. EKSPOZYCJE W PAPIERACH KAPITAŁOWYCH NIEUWZGLĘDNIONYCH W PORTFELU HANDLOWYM (art. 447 CRR)

Bank angażował się kapitałowo w inne podmioty wyłącznie mając na uwadze względy strategiczne i osiągnięcie długoterminowych korzyści ze współpracy. Zaangażowanie kapitałowe głównie wynika z funkcjonowania w Zrzeszeniu BPS. Bank nie posiadał ekspozycji zakupionych ze względu na zyski kapitałowe.

Na dzień 31.12.2016 Bank posiadał następujące zaangażowanie kapitałowe:

- a) Akcje w Banku Zrzeszającym Bank BPS S.A - działalność bankowa
- b) Udziały w BS Samsonów – działalność bankowa
- c) Udziały w Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS - zarządzanie systemem ochrony banków.

Lp.	Nazwa podmiotu	Kwota ekspozycji posiadanych ze względu na przyjętą strategię (wartość bilansowa w tys. zł)	% kapitału jednostki	% głosów na WZ
1	Bank Polskiej Spółdzielczości S.A.	544	2,02	0,26
2	Bank Spółdzielczy Samsonów	100	0,27	0,25
3	Spółdzielnia Ochrony Systemu Zrzeszenia BPS	5	0,099	0,099

Posiadane na dzień 31.12.2016 zaangażowania kapitałowe Bank wyceniał wg ceny nabycia. Bank nie stosował na przestrzeni minionego roku obrachunkowego zmiany sposobu wyceny tych aktywów. Bank nie dokonywał również odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych o charakterze udziałowym. Nie dokonywano przeszacowania wartości posiadanych zaangażowań kapitałowych. W Banku nie występowały aktywa lub zobowiązania finansowe, które należałoby nie później niż na dzień bilansowy wycenić według wartości godziwej wiarygodnie ustalonej. W kapitale własnym nie ujmowano żadnych zmian wynikających z dokonanej wyceny zaangażowań kapitałowych w innych jednostkach. W przypadku zaangażowań kapitałowych (akcje) papiery te są papierami niedopuszczonymi do obrotu na rynku regulowanym kapitałowych papierów wartościowych.

15. EKSPOZYCJA NA RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ PRZYPISANE POZYCIOM NIEUWZGLĘDNIONYM W PORTFELU HANDLOWYM (Art. 448 CRR)

15.1 CHARAKTER RYZYKA STOPY PROCENTOWEJ I ZASADNICZE ZAŁOŻENIA ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ POMIARÓW RYZYKA STOPY PROCENTOWEJ (ART. 448 A)

Ryzyko stopy procentowej to ryzyko negatywnego wpływu zmian stopy procentowej na aktualny i przyszły wynik finansowy Banku oraz jego kapitał, wynikające z wrażliwości stawek oprocentowania aktywów i pasywów Banku na zmianę rynkowych stóp procentowych. Bank, jako istotne rozpatruje dwa podstawowe rodzaje ryzyka stopy procentowej:

- 1) **ryzyko przeszacowania** – ryzyko niedopasowania terminów zmian oprocentowania aktywów odsetkowych i pasywów odsetkowych,
- 2) **ryzyko bazowe** – ryzyko wynikające z niedoskonałego powiązania (korelacji) stawek bazowych (rynkowych i podstawowych NBP), w oparciu o które wyznaczone jest oprocentowanie produktów generujących przychody / koszty odsetkowe, w przypadku gdy ich przeszacowanie następuje w tych samych okresach.

Ryzyko stopy procentowej, na jakie narażony jest Bank wynika z prowadzenia działalności w ramach portfela bankowego (Bank nie prowadzi portfela handlowego).

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest utrzymanie relacji przychodów i kosztów odsetkowych oraz bilansowej wartości zaktualizowanej kapitału wynikającej ze zmian stóp procentowych, w granicach niezagrażających bezpieczeństwu Banku. Cel ten jest realizowany poprzez:

- zapewnienie odpowiedniej struktury oprocentowanych aktywów i pasywów w celu ograniczenia ryzyka bazowego i przeszacowania,
 - podejmowania odpowiedniej polityki cenowej, w celu utrzymania odpowiedniej stabilnej bazy depozytowej oraz dochodowego portfela kredytowego, w celu wypracowania odpowiednich marż,
 - codzienną realizację polityki stóp procentowych w procesie sprzedaży produktów bankowych.
- Proces monitorowania, pomiaru oraz limitowania ryzyka stopy procentowej odbywa się w cyklach miesięcznych i jest przeprowadzany w oparciu o:
- analizę wielkości i charakteru niedopasowania (luki) pozycji aktywów i pasywów wrażliwych na zmianę stopy procentowej w poszczególnych terminach przeszacowania,
 - analizę średnioważonej marży odsetkowej oraz wyniku odsetkowego,
 - symulację wpływu zmian stóp procentowych na wynik odsetkowy Banku, zgodnie z przyjętymi scenariuszami,
 - analizę zmian wartości ekonomicznej kapitału Banku.

Tabela oprocentowania produktów depozytowych oraz tabela opłat i prowizji za usługi bankowe zawierają zapisy odnoszące się do przedterminowego zerwania depozytu terminowego - w przypadku wcześniejszego wycofania depozytu Klient otrzymuje niższe odsetki. W przypadku produktów kredytowych - Bank nie pobiera dodatkowej prowizji.

W ramach procesu zarządzania ryzykiem stopy procentowej Bank podejmuje następujące działania:

- 1) prowadzi bieżący monitoring kształtowania się najważniejszych rynkowych stóp procentowych na rynku lokalnym;
- 2) analizuje kształtowanie się oprocentowania poszczególnych, własnych produktów bankowych na tle stóp rynkowych oraz porównywalnej oferty konkurencyjnych banków;
- 3) zarządza poszczególnymi grupami aktywów i pasywów w taki sposób, aby zapewnić realizację optymalnej, w danych warunkach, wysokości marży odsetkowej Banku.

Zarówno w zakresie ryzyka przeszacowania, jak i bazowego Bank posiada dodatnią lukę niedopasowania. Na dzień 31-12-2016r. wysokość urealnionej luki kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	Razem	A'vista	> 24 h <= 7 dni	<= 1 m-ca	> 1 m- ca <= 3 m-cy	> 3 m- cy <= 6 m-cy	> 6 m- cy <= 1 rok	> 1 rok <= 2 lata	> 2 lat <= 5 lat	> 5 lat <= 10 lat	> 10 lat <= 20 lat	> 20 lat
Aktywa	64122	10,0	0	25 778	20 860	961	1 810	2 574	3 061	4 384	4 653	31
Zobowiązania pozabilans. otrzymane	314	0	0	314	0	0	0	0	0	0	0	0
Pasywa	64122	9 310	0	2 808	1 480	886	134	6	0	0	0	49 498
Zobowiązania pozabilans. udzielone	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Luka	314	-9 300	0	23 284	19 380	75	1 677	2 567	3 061	4 384	4 653	-49 467
Luka skumulowana		-9 300	-9 300	13 985	33 365	33 439	35 116	37 683	40 745	45 128	49 781	314

Ze względu na dodatnią lukę niedopasowania Bank szczególnemu badaniu poddaje ryzyko stopy procentowej w przypadku spadku stóp procentowych.

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej odbywa się w Banku m. in. poprzez system limitów. Monitorowanie oraz raportowanie limitów wewnętrznych odbywa się w cyklach miesięcznych, zgodnie z systemem informacji zarządczej. Wysokość limitów jest systematycznie weryfikowana i zatwierdzana na poziomie dostosowanym do akceptowalnego poziomu ryzyka.

Na podstawie dokonywanego w cyklach miesięcznych pomiaru ryzyka stopy procentowej sporządzane są raporty, których wyniki przedstawiane są Zarządowi. Informacje o narażeniu na ryzyko stopy procentowej są prezentowane Radzie Nadzorczej w układzie kwartalnym.

15.2 WAHANIA W ZAKRESIE ZYSKU, WARTOŚCI GOSPODARCZEJ LUB INNEGO WSKAŹNIKA UŻYWANEGO DO OCENY SKUTKÓW SZOKOWYCH ZMIAN (WZROSTÓW LUB SPADKÓW) STÓP PROCENTOWYCH (ART. 448 B)

Obserwacja wpływu skutków szokowych wzrostów lub spadków stóp procentowych dokonywana jest w ramach testów warunków skrajnych w obszarze:

- ryzyka przeszacowania przy założeniu szokowej zmiany stóp procentowych o +/- 200 punktów bazowych (2 p.p.),
- ryzyka bazowego przy założeniu szokowej zmiany stóp procentowych o +/- 100 punktów bazowych (1 p.p.)

i określenia wpływu w/w zmian stóp procentowych na wartość ekonomiczną kapitału Banku.

Testy warunków skrajnych przeprowadza się z częstotliwością miesięczną, a ich wyniki stanowią podstawę do oszacowania ewentualnego zabezpieczenia ryzyka stopy procentowej wewnętrznym wymogiem w zakresie kapitału.

Wyniki testów warunków skrajnych wykorzystywane są w procesie szacowania i oceny adekwatności poziomu kapitału wewnętrznego Banku.

Zmiana stóp procentowych NBP	Ryzyko przeszacowania	Ryzyko przeszacowania i ryzyko bazowe				
	Jednakowa zmiana oprocentowania aktywów i pasywów	Zmiana oprocentowania bez uwzgl. wskaźników; przy oproc. < 2% spadek maks. do 0%	Zmiana oprocentowania z uwzgl. wskaźników; przy oproc. < 2% spadek maks. do 0%	Zmiana oprocentowania z uwzgl. wsk., rozbieżności w zmianach pom. R, PS i W, proporcji pom. R i stopami w grupie B	Zmiany w kol. IV w relacji do funduszy własnych	Zmiany w kol. IV w relacji do wyniku odsetkowego
WARIANT >>>	I	II	III	IV	V	VI
+ 2,00	68,6	68,6	72,6	111,5	1,7%	12,9%
+ 1,00	34,3	34,3	36,3	75,2	1,1%	8,7%
+ 0,50	17,1	17,1	18,1	100,6	1,5%	11,6%
+ 0,25	8,6	8,6	9,1	68,4	1,0%	7,9%
- 0,25	-8,6	-54,3	-54,8	-139,9	-2,1%	-16,1%
- 0,50	-17,1	-134,3	-135,3	-243,4	-3,6%	-28,1%
- 1,00	-34,3	-289,6	-296,2	-422,2	-6,3%	-48,7%
- 2,00	-68,6	-645,0	-833,2	-828,6	-12,4%	-95,6%

Zmiana wyniku przy spadku stóp o 1 pp., z tytułu:

ryzyka przeszacowania	-68,6
ryzyka bazowego (bez uwzględniania wskaźników)	-255,3
wskaźników	-6,7
ryzyka bazowego w ujęciu kompleksowym	-387,9

Test warunków skrajnych, przy występującym niedopasowaniu w przedziałach przeszacowania oraz ryzyku bazowym wykazał, że nagły spadek stóp procentowych może obniżyć dochód odsetkowy Banku w skali 12 miesięcy; wpływ ryzyka stopy procentowej na sytuację ekonomiczno-finansową Banku oceniono jako umiarkowany.

16. EKSPOZYCJA NA POZYCJE SEKURTYZACYJNE (Art. 449 CRR)

Nie dotyczy.

17. POLITYKA W ZAKRESIE WYNAGRODZEŃ (art.450 CRR)

Uchwałą Nr 259/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 04 października 2011 r. zmieniającą Uchwałą Nr 385/2008 z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu na Bank nałożono obowiązek podawania do publicznej wiadomości informacji dotyczących polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze.

Realizując zapisy ww. Uchwały i stosując wskazaną w niej zasadę proporcjonalności, Bank Spółdzielczy w Chmielniku wprowadził Politykę zmiennych składników wynagradzania osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku w ograniczonym zakresie, korzystając z możliwości indywidualnego określenia sposobu i zakresu stosowania przepisów dotyczących zmiennych składników wynagrodzeń.

Celem Polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku jest wspieranie prawidłowego i skutecznego zarządzania ryzykiem tak by nie zachęcać do podejmowania nadmiernego ryzyka wykraczającego poza zaakceptowaną przez Radę Nadzorczą skłonność do ryzyka Banku, a także wspieranie realizacji strategii działania Banku oraz ograniczenie konfliktu interesów.

Z uwagi na profil działania Banku, charakter posiadanych w ofercie produktów oraz skalę działalności na rynku bankowym ustala się, że osobami mającymi istotny wpływ na profil ryzyka Banku są wyłącznie członkowie Zarządu Banku:

- Prezes Zarządu Banku;
- Wiceprezes Zarządu ds. finansowo-księgowych;
- Członek Zarządu ds. Handlowych.

Za zmienny składnik wynagrodzenia osób zajmujących stanowiska kierownicze uważa się premię uznaniową, której wysokość określa Regulamin wynagradzania.

Przyznane osobie zajmującej stanowisko kierownicze w Banku zmienne składniki wynagrodzeń, wypłacane są w 100% w formie pieniężnej w przypadku, gdy suma kwot całkowitego wynagrodzenia zmiennego osób zajmujących stanowiska kierownicze w danym roku nie przekracza 2% funduszy własnych; w przypadku, gdy suma kwot całkowitego wynagrodzenia zmiennego osób zajmujących stanowiska kierownicze w danym roku przekroczy poziom 2% funduszy własnych, wówczas 60% wynagrodzenia wypłacane jest niezwłocznie po przyznaniu, a 40% wynagrodzenia deponowane jest na indywidualnym koncie każdej osoby zajmującej stanowisko kierownicze, a wypłacane pod warunkiem otrzymania pozytywnej oceny efektów pracy.

Ocena efektów pracy osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku pod kątem wypłaty zmiennych składników wynagrodzenia odbywa się corocznie, po zakończeniu roku obrachunkowego.

Ocena efektów pracy dokonywana jest przez Radę Nadzorczą po zakończeniu roku i obejmuje 3 lata. Do oceny efektów pracy wykorzystuje się między innymi następujące wskaźniki:

- zysk netto,
- zwrot z kapitału własnego ROE,
- jakość portfela kredytowego,
- współczynnik wypłacalności.

Ocenie podlega stopień wykonania ww. wskaźników w odniesieniu do planu finansowego w poszczególnych latach podlegających ocenie oraz w stosunku do założeń przyjętych w Strategii Banku za dany okres.

W 2016 roku wynagrodzenie zmienne wypłacone Zarządowi Banku, składającemu się z 3 osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy wyniosło 23 805 zł brutto (26 010,00 zł brutto w 2015 r.) i zastało w całości wypłacone w gotówce.

Udział wypłaconych w 2016 r. zmiennych składników wynagrodzenia w funduszach własnych (6.682.863 tys. zł) wyniósł 0,36 %.

18. DŹWIGNIA FINANSOWA (art.451 CRR)

Bank Spółdzielczy w Chmielniku kalkuluje wskaźnik dźwigni finansowej zgodnie z przepisami art. 429 Rozporządzenia CRR oraz art. 1 Rozporządzenia Delegowanego Komisji 2015/62.

Wartość wskaźnika dźwigni oblicza się jako miarę kapitału Tier I w łącznej kwocie aktywów według wartości bilansowej, powiększonej o łączną kwotę udzielonych zobowiązań pozabilansowych. Wskaźnik dźwigni finansowej na koniec grudnia 2016 r. wyniósł 10,38%

19. WYMOGI INFORMACYJNE (art. 111a ust. 4 ustawy Prawo bankowe)

19.1 OPIS SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ

W Banku funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, który jest dostosowany do struktury organizacyjnej, wielkości i stopnia złożoności działalności Banku, ustanowiony „Regulaminem kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Chmielniku”.

Istotnym elementem efektywnego systemu kontroli wewnętrznej jest uznanie przez wszystkich pracowników konieczności wykonywania swoich obowiązków w sposób efektywny i przekazywania na właściwy szczebel zarządzania informacji o istotnych nieprawidłowościach, przypadkach braku zgodności z regulacjami oraz naruszania innych zasad lub nielegalnych działań, które zostały zaobserwowane.

Celem systemu kontroli wewnętrznej jest wspomaganie procesów decyzyjnych przyczyniające się do zapewnienia:

1. skuteczności i efektywności działania Banku;
2. wiarygodności sprawozdawczości finansowej i nadzorczej oraz informacji zarządczej;
3. przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku;
4. zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

System kontroli wewnętrznej dostosowany jest do specyfiki Banku i obejmuje obszary określone w ustawie - Prawo bankowe:

1. zasady, limity i procedury dotyczące prowadzonej przez Bank działalności, mające charakter kontrolny i funkcjonujące w ramach systemu operacyjnego Banku,
2. czynności mające na celu kontrolę jakości i poprawności realizowanych w Banku zadań, wykonywane przez każdego pracownika oraz dodatkowo przez bezpośredniego przełożonego,
3. mechanizmy kontroli ryzyka,
4. badanie zgodności działania Banku Spółdzielczego z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi,
5. audyt wewnętrzny.

Kontroli wewnętrznej podlegają wszystkie obszary działalności Banku.

W ramach systemu kontroli wewnętrznej Bank wyodrębnia:

1. Stanowisko audytora wewnętrznego (pracownika zatrudnionego w odpowiedniej komórce Spółdzielni Systemu Ochrony BPS), którego zadaniem jest zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku, która obejmuje stanowiska, grupy ludzi lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji,
2. Kontroler wewnętrzny, który ma za zadanie identyfikację, ocenę, kontrolę i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów w tym zakresie;
3. Audyt Banku Zrzeszającego.

W systemie kontroli wewnętrznej wyodrębnia się:

1. kontrolę funkcjonalną – obejmującą badanie zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi,
2. kontrolę instytucjonalną – obejmującą audyt wewnętrzny.

Regularne kontrolowanie wszystkich procesów, czynności, ma na celu zapewnienie ich zgodności z procedurami i mechanizmami kontroli. Kontrola taka stanowi dodatkowo podstawę weryfikacji poprawności procedur i sprawności działania mechanizmów kontrolnych na wszystkich szczeblach organizacyjnych. Przyczynia się do wspomagania procesów decyzyjnych, mających zapewnić:

1. skuteczność i wydajność działania Banku,
2. wiarygodność sprawozdawczości finansowej,
3. zgodność działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi.

System kontroli wewnętrznej chroni zasoby Banku, zapewnia wysoką jakość i niezawodność informacji oraz zgodność działania z przepisami prawa, a także eliminuje występowanie nieprawidłowości i błędów. System kontroli wewnętrznej identyfikuje i ocenia istotne czynniki zewnętrzne i wewnętrzne, które mogą niekorzystnie wpłynąć m.in. na adekwatność kapitałową, rentowność operacji, wiarygodność sprawozdawczości, przestrzeganie przepisów i regulacji wewnętrznych.

System kontroli wewnętrznej obejmuje m.in. mechanizmy kontroli wewnętrznej. Przyjęte mechanizmy kontrolne wbudowane są w funkcjonujące w Banku procesy, czynności, w codzienną działalność operacyjną Banku. W zakresie mechanizmów kontroli wewnętrznej w Banku funkcjonują w szczególności:

1. zasady, polityki, regulaminy i procedury obejmujące wszystkie obszary działalności, przyczyniające się do realizacji założeń strategii Banku;
2. zasady, metody i techniki identyfikacji, pomiaru, monitorowania, oceny i kontrolowania poszczególnych rodzajów ryzyka;
3. ustanowione limity ostrożnościowe ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku, wraz z zasadami ustalania ich poziomu, monitorowania, aktualizowania, postępowania w przypadku przekroczeń;
4. zasady funkcjonowania wewnętrznego systemu sprawozdawczości zarządczej;

5. kontrola działalności na poszczególnych szczeblach wykonywana przez każdego pracownika, przez bezpośredniego przełożonego oraz stanowisko audytu wewnętrznej, mająca na celu weryfikację jakości i poprawności realizowanych w Banku zadań.

Jednym z mechanizmów kontroli wewnętrznej są czynności kontrolne. Czynności kontrolne stanowią integralną część codziennych zadań wszystkich pracowników Banku oraz umożliwiają szybkie reakcje na zmieniające się warunki i unikanie zbędnych kosztów.

Funkcjonujące w Banku procedury kontroli opracowane są w formie pisemnej i zatwierdzone przez Zarząd Banku i Radę Nadzorczą Banku.

Rada Nadzorcza Banku sprawuje nadzór nad wprowadzeniem w Banku systemu zarządzania, tj. systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność.

Zarząd Banku jest odpowiedzialny za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz działanie systemu kontroli wewnętrznej dostosowanego do wielkości i profilu ryzyka wiążącego się z działalnością Banku.

20. INFORMACJA O WYNIKACH OCENY ADEKWATNOŚCI ZAKRESU OGŁASZANYCH INFORMACJI DO SKALI I PROFILU RYZYKA BANKU

Na podstawie przeprowadzonej analizy adekwatności zakresu ogłaszanych informacji do skali i profilu ryzyka ponoszonego przez Bank Spółdzielczy w Chmielniku stwierdzono, że nie zaistniały przesłanki do ogłaszania informacji dodatkowych. Stwierdzono co następuje:

1. na przestrzeni 2016 roku nie odnotowano uwag uczestników rynku, ani też innych podmiotów bądź osób zainteresowanych zakresem ogłaszanych informacji, w celu oceny działalności Banku w obszarze: metod szacowania kapitału, technik i metod stosowanych przez Bank w celu identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli poszczególnych rodzajów ryzyka;
2. Bank nie odnotował uwag w obszarze Polityki informacyjnej, wynikających z procesu Badanie i Ocena Nadzorcza (BION) przeprowadzonego w 2016 r. przez Komisję Nadzoru Finansowego.